

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

**Сон
у
передвиборну
ніч**

**Діда
Мороза —
на царство!**

► СТОР. 4

Спорт

**Вперед,
на
Ванкувер!**

► СТОР. 12

Наше майбутнє

**Жінки
перестали
відкладати
народження
дитини
«до кращих
часів»**

► СТОР. 14

№ 250 (4750)

ЧЕТВЕР, 31 ГРУДНЯ 2009 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

З Новим роком!

Звернення Голови Верховної Ради України до українського народу

Дорогі співвітчизники!

Прийміть найширіші вітання зі світлими і радісними святами — Новим роком і Різдвом Христовим, які традиційно об'єднані зворушливою атмосферою добрих відчуттів, наснажені душевним теплом та очікуванням оновлення, сповнені вірою у нові перспективи, у справдження сокровенних мрій і сподівань.

Протягом віків ці свята єднують людей довкола одвічних цінностей, невідбутних чеснот та життєдайних істин, духовно звеличуючи їх над плином буденності та звичайності.

► СТОР. 3

До школи у райцентр не пішки, а автобусом

Школярі Львівської області напередодні Нового року отримали 24 автобуси виробництва «Укравто» та два спеціалізовані автобуси «Богдан». Середня вартість однієї машини — 280 тисяч гривень, спеціалізованої — 380. Шкільні автобуси тепер курсуватимуть одинадцятьма районами Львівщини, а найбільше машин отримав Сокальський район — 11, повідомляє наш власний кореспондент у Львівській області Ірина ЄГОРОВА.

Сьогодні — часткове місячне затемнення

Новорічної ночі можна буде спостерігати часткове місячне затемнення. Земля прикриє від Сонця кілька відсотків видимого диску південної частини Місяця. Це явище зможуть спостерігати жителі майже усіх країн світу.

На «Євробаченні» нас представить Василь Лазарович

На пісенному конкурсі «Євробачення-2010» Україну представлятиме Василь Лазарович. Таке рішення майже одноголосно прийняла художня рада Національної телекомпанії України. З 11 членів художньої ради 10 підтримали кандидатуру Василя Лазаровича.

І — ні пуху ні пера!

Сьогодні ми прощаємося з 2009 роком. Згадуємо, що він нам приніс: які зустрічі, які розчарування, які досягнення. Але у новорічну ніч більше хочеться думати не про минуле, а про майбутнє — загадати бажання, яке повинно обов'язково збутися. Не будемо забувати, що наступний рік — Тигра, тому давайте влаштуємо полювання на наші мрії. Цього року в кожного мисливця буде своя здобич. У політиків — крісло президента, у бізнесменів — перемога

над кризою, у спортсменів — медалі. Це вже не кажучи про те, що кожен з нас — уроджений мисливець за щастям. Просто щастя в кожного своє.

Але полювання в рік Тигра — річ не така вже й проста, бо для хижака — неважливо, є в тебе рушниця чи ні, — ти завжди залишаєшся здобиччю. Тому бажаємо вам усім ні пуху ні пера і пропонуємо загадати минулий рік та розставити капкани на 2010-й. Тож уперед, усі на полювання!

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Китайська мудрість: не можна упіймати тигреня, не зайшовши до лігвища

ОФІЦІЙНО

Закон України
Про внесення змін
до деяких законів
України щодо
запобігання та
протидії корупції

Верховна Рада України
постановляє:

1. Внести зміни до таких
законів України:

1) у пункті 1 та абзаци
першому пункту 2 розділу
VIII «Прикінцеві положен-
ня» Закону України «Про за-
сади запобігання та протидії
корупції» (Відомості Верхов-
ної Ради України, 2009 р.,
№ 45, ст. 691) цифру і слово
«1 січня» замінити цифрою і
словом «1 квітня»;

2) у статті 28 «Прикінцеві
положення» Закону України
«Про відповідальність юри-
дичних осіб за вчинення ко-
рупційних правопорушень»
(Відомості Верховної Ради
України, 2009 р., № 45, ст.
692) цифру і слово «1 січня»
замінити цифрою і словом
«1 квітня»;

3) розділ II Закону Украї-
ни «Про внесення змін до
деяких законодавчих актів
України щодо відповідаль-
ності за корупційні правопо-
рушення» (Відомості Вер-
ховної Ради України, 2009 р.,
№ 46, ст. 699) викласти у та-
кій редакції:

«П. Цей Закон набирає
чинності з дня його опублі-
кування і вводиться в дію
одночасно з введенням в дію
законів України «Про засади
запобігання та протидії ко-
рупції» та «Про відповідаль-
ність юридичних осіб за
вчинення корупційних пра-
вопорушень».

2. Цей Закон набирає
чинності з дня його опублі-
кування.

Президент України
В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
23 грудня 2009 року.
№ 1787-VI.

Глава парламенту подякував лікарям за велику мужність і щире серце

Учора Голова Верховної Ради України Володимир Литвин відвідав неврологічне відділення Київської міської дитячої клінічної лікарні № 1, де поспілкувався з працівниками закладу, привітав їх з новорічними святами та передав подарунки — комп'ютер для медперсоналу, іграшки та цукерки для дітей, які там лікуються.

Глава парламенту висловив величезну подяку медикам за їхню роботу та за участь у долі трирічної Насті Мандзюк.

Інформацію про страшну трагедію, яка спіткала сім'ю дівчинки, В. Литвин отримав під час зустрічі з жителями Кам'янця-Подільського, коли перебував декілька місяців тому з поїздкою в Хмельницькій області. Про це «Голосу України» повідомили в прес-службі Верховної Ради.

Батьки трирічної дівчинки звернулися до глави парламенту з проханням допомогти в лікуванні доньки, яка отримала тяжку травму та перебуває в комі. В. Литвин негайно відгукнувся на прохання: звернувся до міністра охорони здоров'я України В. Князевича та губернатора Санкт-Петербурга В. Матвієнко, з тим щоб до обстеження й ліку-

вання дитини підключилися співробітники науково-дослідного інституту нейрохірургії ім. Полєнова (Санкт-Петербург). За його сприяння Настю перевезли до Києва й у відділенні неврології лікарні разом із спеціалістами Українського медичного центру реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи провели необхідні обстеження, консультації та лікування.

«Нині дівчинка вже вдома, під опікою батьків та місцевих медиків. І надія в нас лише на лікарів і на Бога», — зазначив Володимир Литвин. — Саме з огляду на це я прийшов сьогод-

ні до цих людей, щоб скласти їм подяку. У кожного з працівників цього колективу — щире серце, велика душа. Вони щодня здійснюють подвиг. Оскільки, працюючи з тяжкохворими дітьми, треба вміти зберегти власну

душевну рівновагу та водночас зробити все, щоб їм допомогти. На це здатні лише ті, у кого є величезна сила волі, величезна мужність», — заявив керівник українського парламенту.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

ВИБОРИ-2010

гій Тігіпко. — Причини збільшення боргового навантаження дві — непрофесійна бюджетна політика та неефективне управління державними монополіями. Вони множаться на третій чинник — політичний. Напередодні президентських виборів уряд намагається імітувати благополуччя в країні за рахунок запозичених коштів. І нікому зупинити практику ручного управління держбюджетом, контролювати витрати державних монополій».

Соціалісти хочуть у лівий блок

Лівий блок, в який повірять виборці й за який голосуватимуть, може відбудується тільки за участі СПУ та КПУ. Таку думку висловив у Дніпропетровську в ефірі програми «Територія вибору» лідер Соцпартії, кандидат у Президенти Олександр Мороз.

Політик розповів, що за останні 11 років чотири рази звертався до комуністів із пропозицією про створення лівого об'єднання, однак востаннє представники КПУ відкинули цю пропозицію. Причиною стало те, що вони не хочуть бути ліфтом для інших політичних сил. «Але тепер, напевно, в Петра Симоненка ліфт зламався, оскільки до блоку лівих запросили СДПУ(о), «Справедливість» та СЛС», — цитує політика його офіційний сайт.

Він зазначив, що, навіть заявляючи про намір створити єдиний лівий фронт напередодні старту президентських виборів і пропонуючи соціалістам до нього ввійти, комуні-

ти лицемірили. Насправді їм СПУ в блоці була не потрібна. «Комуністи не підтримали відставку уряду Юлії Тимошенко, допомогли зняти з посади главу ФДМ Валентину Семенюк», — сказав лідер Соцпартії.

Олександр Мороз вважає, що комуністи нині свідомо шельмують СПУ, щоб відвернути увагу від своєї «партнерської» роботи з Прем'єр-міністром Юлією Тимошенко.

Доступ до соціальних благ

Завдання Компартії на сучасному етапі — будівництво суспільства, котре функціонувало б в інтересах людини. Про це заявив в інтерв'ю інтернет-виданню «Публічні люди» кандидат на пост Президента від Блоку лівих і лівоцентристських сил Петро Симоненко, повідомляє прес-служба КПУ.

«Останні 15 років Україні нав'язувався шлях переходу з однієї системи в іншу. Він відбувся, і спитаймо себе: а чим люди пожертвували, щоб це сталося? У результаті вони втратили стабільну роботу, стабільну зарплату, стабільну політику цін, безплатні квартири, велику кількість соціальних пільг. На додачу одержали такі соціальні виразки, яких дотепер просто не знали: наркоманію, проституцію, забуття нормальних людських взаємовідносин між поколіннями», — сказав політик. — Тому потрібно створити економічні механізми, що стримують апетити тих, хто бажає мати надприбутки. А також модель суспільства, за якої люди мали б доступ до всіх соціальних благ: освітніх, виховних, спортивних, медичних установ».

Перший серійний Ан-148 передали випробувачам

Учора відбулося викочування зі складального цеху й передача на випробування першого серійного екземпляра регіонального реактивного літака нового покоління Ан-148, виготовленого на авіаційному заводі в Києві, повідомляє прес-служба АНТК ім. Антонова.

Як зазначають на авіазаводі, ця подія стала результатом роботи десятків підприємств-партнерів із 15 країн, у тому числі більш як 30 компаній України. «Значне сприяння реалізації цієї програми надав уряд України. Зокрема, влітку 2009 року він ухвалив рішення щодо реорганізації ДП «Київський авіаційний завод «АВІАНТ» шляхом приєднання його до ДП АНТК ім. Антонова. Цей крок започатковано з метою виведення серійного заводу із кризового становища, в якому він опинився останніми роками», — йдеться в повідомленні.

Антонівці зазначають, що заходи стосовно об'єднання, вжиті дотепер, дали змогу частково ліквідувати заборгованість «АВІАНТу», в тому числі із заробітної плати, прискорити процес складання перших серійних екземплярів Ан-148, а також виготовлення літакових агрегатів за контрактом із ВАТ «Воронезьке акціонерне літакобудівне товариство».

«АВІАНТ» одержав статус філії АНТК ім. Антонова із серійного виробництва літаків. Ведеться робота з повної інтеграції підприємств у найближчому майбутньому. «У нового підприємства є хороший фундамент для успішної роботи: досвідчений колектив науковців, інженерів і робітників, конкурентоспроможна продукція, зацікавлені замовники, підтримка уряду», — наголошується в повідомленні.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

«АВІАНТ» одержав статус філії АНТК ім. Антонова із серійного виробництва літаків

Звернення Голови Верховної Ради України до українського народу

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Це особливі дні осмислення пройденого, досягнень, набутків і звершень, підведення підсумків, виміру зробеного всією спільнотою й кожним зокрема. У цьому урочому звітуванні особисті оцінки й активи зазвичай перебувають у тісній ув'язці з загальною долею держави й суспільства, у безпосередньому співвідношенні з тим, наскільки успішним і плідним був рік для твоєї країни, всього народу. Це час, коли особливо зацікавлено намагаємося заглянути в день завтрашній, у близьке та віддалене майбутнє.

Наступаючий 2010 рік розпочинається надзвичайно важливою — визначальною — подією у суспільно-політичному житті України. Від того, яким буде її завершення, як закінчатся ці президентські перегони, що вже вдосталь перенаситили загальну атмосферу хвилюваннями і тривогами, без перебільшення, залежить доля нашої Батьківщини. Життя знову і вкотре спробує випробувати нас, перевірити на міць державницьку спроможність України, громадянську потугу нації.

Олександр ЛАВРИНОВИЧ: «Кожен із нас вибудовує свій життєвий шлях через вибір»

«Вищий представницький орган України, попри всі бурхливі події політичного року, що минає, виконав свою функцію єдиного законодавчого органу. Хоч і з браком, але виконав. Парламент залишився тією платформою, яка дає можливість побачити весь політичний спектр думок, побачити проблемність, яка йде з різних куточків України, і вирішити величезну кількість найбільш важливих проблем. Це стосується як нашого внутрішнього життя, так і міжнародного вектора для України», — заявив Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Лавринович, коментуючи журналістам 24-го телеканала підсумки роботи Верховної Ради протягом року, що минає.

За словами політика, на роботі парламенту віддзеркалився весь спектр суспільно-політичного життя країни. «В реальному часі, в реальних можливостях формування парламенту, в реальному стані суспільства при реальному розбурханому морі протистоянь те різке падіння рівня життя, яке ми побачили протягом цього року, що було пов'язано з двома кризами: найголовніше — внутрішньоукраїнською, на яку наклалась ще й світова, — це відклало певний відбиток на парламентську роботу», — констатував О. Лавринович.

«Потрібно завжди пам'ятати все, що було зроблено вчора й багато днів тому. Й потрібно вміти робити оцінки, як кожній людині, так і країні. Потрібно використовувати надбані правильних рішень і підходів, які давали позитивний результат, і засвоювати гіркі уроки неправильних підходів, неправильних рішень і тих хибних голосувань, які іноді трапляються в парламенті, з тим, щоб не повторювати помилок, не поглиблювати проблему, яка виникає в суспільстві, а шукати шляхи для її вирішення», — сказав О. Лавринович і підсумував: «Для цього потрібна виваженість і відповідальність, які стоять на високому підмурівку професійної підготовки».

Поздоровляючи співвітчизників із новорічними святами, Перший заступник Голови Верховної Ради, зокрема, зазначив: «В день і час, коли, незважаючи на свої статки й на свій настрій, усі ми з надією дивимось в наступний рік, кожен із нас вибудовує свій життєвий шлях через вибір. Вибір кожного дня: куди йти, що робити, для чого робити».

«Зробіть свій вибір наступного року таким, який збільшить ваші статки, який примножить ваш добробут, який забезпечить ваш духовний спокій», — сказав О. Лавринович і додав: «У ваших руках більша частина вашого життєвого успіху і спокою у ваших родинках. Хай новий рік принесе у ваші оселі тепло й радість».

Прес-служба Першого заступника Голови Верховної Ради України.

Перекрили рух транспорту на головній вулиці

У Вінниці майже тисяча працівників ВАТ «Вінницязгаз», які з'їхалися з різних районів області, перекрили рух транспорту на вулиці Соборній.

— Напередодні ми тільки пікетували приміщення обласної адміністрації, — каже голова профспілки товариства Наталія Редько. — Однак до наших вимог чиновники не дослухалися, тому вирішили привернути до себе увагу в інший спосіб.

За словами співрозмовниці, люди обстоюють своє законне право на роботу. «Після того, як у червні Кабмін прийняв постанову про створення паралельної нам структури — підприємства «Нафтогазмережі», наших працівників фактично викинули на вулицю, — каже начальник Теплицького районного управління газового господарства Іван Синявський. — Ми вже їздили на акцію протесту до Києва. Після того Президент видав указ про призупинення дії постанови Кабміну. От ми й добираємося, щоб чиновники виконали цей указ. Бо в нас в області все робиться навпаки — влада каже, щоб люди сплачували за газ новій структурі».

— Обласна влада стала заручником непродуманих рішень «нагорі», — зазначив перший заступник голови Вінницької облдержадміністрації Валерій Корovий. — Ліміти на газ надано ДП «Нафтогазмережі». Отже, кошти за використання палива треба сплачувати цій структурі.

У ДП «Нафтогазмережі» запевняли, що до першого січня усі працівники ВАТ «Вінницязгаз» будуть працевлаштовані. Однак дотепер для приблизно півтисячі трудівників не знайшлося місця у новій організації. Багатьом залишилося дватри роки до виходу на пенсію. І вони найбільше стурбовані тим, де зароблятимуть гроші на прожиття.

Пікетувальники звільнили проїжджу частину тільки тоді, коли їхніх представників запросили за стіл переговорів з обласною владою. Створено комісію за участі обласних посадовців для детального вивчення ситуації і розв'язання її із залученням столичних чиновників, як з Кабміну, так і з НАК «Нафтогаз України» та НКРЕ.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

на. Однак давайте подякуємо йому та один одному за все, що вдалося здійснити, бо, незважаючи на труднощі та проблеми, ми вистояли. Людина неспроможна змінювати минуле, але нам під силу дати йому оцінку, зробити висновки, прийняти з вдячністю можливість жити саме у цей час поряд з рідними людьми, займатися улюбленою спра-

вою та будувати своє майбутнє. Мати віру в самих себе і в Україну. І я переконаний, що в наступному році ми зможемо зробити помітні кроки до поліпшення нашого життя.

Я вірю, що наступний рік неодмінно буде кращим, та зичу всім, щоб ми жили у країні, основою життя в якій була б стабільність і впевненість у завтрашньому дні.

Зимові свята дарують нам те, чого дедалі більше бракує у повсякденному бутті. Це особливий і магічний для кожного з нас час спогадів дитинства, теплих зустрічей з рідними і близькими, коляда, Святвечір. Бажаю вам світлого та бадьорого настрою. Бажаю кожній українській родині Божого благословення і здоров'я. Любові й радості! Нехай новорічно-різдвяні шедрівки-колядки принесуть у кожен дім достаток, злагоду, щирість!

Бажаю всім міцного здоров'я, щастя, процвітання та здійснення всіх найсміливіших задумів у 2010 році!

Микола ТОМЕНКО.

Вітання Президента України до Нового року та Різдва Христового

Дорогі співвітчизники!

Сердечно вітаю вас із Новим, 2010 роком та Різдвом Христовим.

Ми прожили непростий, але багатий на здобутки й події рік. Маємо бути певними, що будь-які труднощі є плинними. Ми — сильний, талановитий і працьовитий народ, який, об'єднавшись навколо єдиних національних і суспільних цінностей, збудує могутню та процвітаючу Україну.

Нехай ці світлі свята сповнять наші серця радістю й новою надією, принесуть у кожную родину мир і злагоду, добробут і затишок.

Нехай рік наступний буде щасливим і успішним для кожного з нас і для всієї країни. Я хочу побажати, щоб це був рік перемог України як сучасної демократичної та європейської держави, рік економічного відновлення, стабільності, національної згоди і єдності.

Зичу всім Божого благословення, міцного здоров'я, щастя, оптимізму, успіхів, здійснення мрій і сподівань.

Веселих свят!

Віктор ЮЩЕНКО.

ФОТОФАКТ

Одна з київських ковзанок організувала благодійний вечір для дітей з дитячого будинку «Малютко».

Фото Вадима ГРИГА (Укрінформ).

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Діда Мороза — на царство!

СОН У ПЕРЕДВИБОРНУ НІЧ

Тим часом, кандидат добрим скрипучим голосом пояснює тим декільком відсоткам, які сумніваються й вірять винятково у Святого Миколу, що він не має жодного стосунку ні до великого бізнесу, ні до будь-яких партій.

Більше того, він не має наміру ні з ким зводити рахунки. Навіть із комуністами, які свого часу намагалися його заборонити, але в підсумку зробили його для більшості радянських дітей ледь не богом.

«Так, Дід Мороз має шанси виграти президентські вибори. Але може статися й інакше. І тоді він не тільки втратить президентський пост, а й можливість одержати більшість у парламенті», — розмірковує у розкрученому ток-шоу «незалежний» експерт. Мовляв, викликає сумнів проросійська орієнтація кандидата, родичі у Великому Устюзі, від якого до Кремля — рукою подати.

У дискусію вступає відомий політик, що розчарувався в українських демократичних партіях і вже подумки створив Блок Діда Мороза: «Патріотизм Діда особисто в мене не викликає сумнівів! Його зовнішню політику вирізняє ясність зимового дня. Мороз і сонце! (у цьому місці політик робить характерний лєнінський жест). Його поважають за кордоном, зокрема, в Європі й США. У нього там — аналоги, щоправда, вони не прагнуть політичної влади, однак зрозумілі місцевому населенню».

Сумний Дід Мороз, що вже п'яту годину не може вирватися із задумливої телевізійної студії, підтверджує, що його

єдиним міжнародним ворогом є лише глобальне потепління клімату. А це нині тема модна. С цим катаклізмом бореться все людство.

Для України традиційна регіональна диференціація підтримки фаворитів президентської гонки. Тому західні регіони насторожено сприймають Діда, котрий у деяких націоналістів асоціюється не з мудрістю, а з генеральними секретарями.

У відповідь Дід Мороз піднімає студію — і всі дружно починають водити хоровод навколо ведучого, на голові якого сяє червона зірка. При цьому фаворит президентської гонки так веселиться, що пускається в танок, і всі переконуються в

нею Дід Мороз? З'ясується, що він — типовий правий з ліберальними поглядами на управління фінансами. Тільки замість гасел про підтримку приватного бізнесу й промисловців Дід Мороз просто запрошує їх заглянути під ялинку.

Позиція щодо НАТО також зводиться до мішків з усім необхідним, що стоїть під новорічним деревом. За наявності найсучаснішої зброї і найситішої армії потреба у будь-якій формі колективної безпеки відпадає.

Якийсь гуркіт раптом перериває трансляцію, і я бачу, що замість Діда Мороза на екрані ті самі знайомі до болю обличчя, що знову утнули бійку в прямому ефірі. А замість мішків з подарунками — мішки під очима

тому, що зі здоров'ям у нього повний порядок і в найближчі п'ять років він не витратитиме бюджетні гроші на дороге закордонне лікування.

Усе добре, якби не економічна криза. Як боротиметься з

затягнених кандидатів у мішкуватих костюмах. Як жаль... Утім, не знаю, як ви, а я буду голосувати за Діда Мороза! І за вічний політ дитячої фантазії!

Сніжана ЗИМНЯ.
Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

ХІТ-ПАРАД ПОЛІТЦИТАТ

«Хочеться свіжої крові, у хорошому значенні цього слова»

Про особисте

«90% від того, що я ношу, купує моя дружина, і не дай Божедесь я скажу, що це купила не Катя, а я — буде скандал на півдня. Я в цьому питанні цілком підкоряюся своїй дружині», — Президент України Віктор Ющенко.

«Як чоловік нормальний, для того, щоб сім'я нормально жила, він має багато працювати... Як то кажуть, здоров'я в порядку, бо роблю зарядку», — лідер Партії регіонів Віктор Янукович.

«Я ніколи не була білоручкою й такою жінкою, котру всі пестять,десь там балують інколи», — Прем'єр Юлія Тимошенко.

Про великих тварин

«Мені хрюкнули в лице, а це в німецькій традиції є максимальною образою», — міністр внутрішніх справ Юрій Луценко розповів, що почув у відповідь на прохання до співробітниць авіакомпанії, котра не пустила його на борт літака, назвати себе.

«Скажіть, комбайнер, доярка, люди на заводах, вони що, коли є робота, тікають, як слони, коли продзвенів дзвінок? Ні. Вони працюють», — Голова Верховної Ради Володимир Литвин про роботу депутатів.

Про дітей

«Обох синів здав у спортзал, у «Беркут», тож тепер вони в мене рукопашники. Я, коли вночі повертаюся додому, так тихенько пробираюся до себе в спальню, щоб не розбудити двох фахівців», — глава МВС Юрій Луценко.

«Дуже легко одержати високий рейтинг — потрібно лише грати в популістські ігри і все. Це не мій шлях. Я не думаю про вибори, я думаю про своїх дітей, яку країну я їм залишу», — Президент України Віктор Ющенко.

Про бажання

«Хочеться свіжої крові, у хорошому значенні цього слова», — Президент України Віктор Ющенко про оновлення складу свого секретаріату.

Про вибори

«Якщо 2004 року був вибір між чорним і білим, то зараз у нас вибір між Луї Віттоном і страусячими черевичками», — народний депутат з «НУ—НС» Давид Жванія.

«Готуйтеся, відкривайте кишені. Продавайте свою душу дияволові», — лідер Партії регіонів Віктор Янукович, звертаючись до українців, заявив, що володіє інформацією про підготовку масового підкupu виборців з боку його політичних опонентів.

«Я скажу слова, які багатьом не сподобаються, але я не здамся», — Президент Віктор Ющенко заявляє, що не збирається відмовлятися від участі у виборах-2010.

Про майбутнє

«Зараз тільки початок Льоні в політиці, мій чоловік стане Президентом. У мене був месидж від Бога — з Льонею в Україну приїде порятунк. Побачите, я ще стану першою леді країни», — впевнена дружина Київського міського голови Леоніда Черновецького Аліна Айвазова.

«Прем'єр-міністром стане людина, за яку мені не буде соромно. Я буду за неї відповідати», — лідер Партії регіонів Віктор Янукович розповів, яким він бачить майбутнього прем'єр-міністра у випадку обрання його Президентом України.

Про себе коханого

«Якщо ми чесні політики — необхідно витягти руки з кишень, покласти на стіл і сказати: цей той світогляд, який стоїть за мною», — Президент України Віктор Ющенко про чесних політиків.

«Я не збираюся міняти імідж залізної леді на імідж доброї феї. Хто ж їх усіх скручуватиме в баранячий ріг?» — Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко.

«Я вчився в багатьох школах, тому що за погану поведінку мене з різних шкіл виганяли. А коли прийшов у четверту, потрапив в атмосферу доброти», — міський голова Києва Леонід Черновецький про шкільні роки.

Про високе

«Я нічого не читаю, крім проекту бюджету на 2010 рік. Я могла б сказати, що на ніч читаю «Феноменологію духу» Гегеля, а за ранковою кавою — Кьєркегора, але це було б неправдою», — Прем'єр-міністр розповіла про свої літературні уподобання.

Про грип

«Я досить молодий, я не хочу вмирати, як і багато людей, мільйони в цій країні... Спочатку я взяв маску у свого лікаря, а зараз я купую маски по 12 гривень і міняю їх кожні 3—4 години», — народний депутат з БЮТ Олег Ляшко.

Про бомжів

«Де беруться сотні мільйонів гривень на цю рекламу в прем'єра, в якого немає ні квартири, ні шматочка землі, ні машини? Бомж! Як можна в 50 років бути бомжем у країні?» — сказав Президент України Віктор Ющенко про декларацію про доходи Прем'єра Юлії Тимошенко.

«Я була здивована, коли в декларації Президента побачила новопродану землю — 13 га в Безрадіях у Києві. Можливо, поруч із Президентом я здаюся бомжем, бо я жодної ділянки з державної землі не поцупила, відколи працюю прем'єр-міністром», — Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко.

«Золоті розсипи» перебирала Яна ОСАДЧА.

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Які ж лови без фантастичних, але завжди правдивих бувальщин? Для новорічного номера ми попросили журналістів розповісти свої байки, а камертоном до наших історій буде майстер цього жанру — Остап Вишня.

Бенгальський тигр (Уривок)

Способів охоти на тигра є кілька. Є спосіб з диком і з молотком, про який мені розповідав один із досвідчених охотників на тигрів. Полягає він ось у чім. Берете ви аркуш дикту, так, приблизно, з метр у квадраті і невеличкий молоток.

Ідете в джунглі, між Брамапутрою й Гангом, і, щоб привернути на себе увагу бенгальського тигра, на весь голос співаєте:

Та не жалько мені
Та й ні на кого,
Тільки жалько мені
На отця свого...

Тигр почує, і вже не ви його, а він вас почне полювати. Тут уже ви будьте уважним і пильним, щоб не прогавити того моменту, коли тигр припаде до землі й, люто б'ючи себе хвостом по боках, пригортається стрибнути і зробити з вас попередню перед антилопою закуску. Як тільки він стрибоне, ви раптово повертайтеся до нього й наставляйте дикта. Тигр ударить всіма чотирма лапами в дикт і страшними своїми пазурами проб'є його. Отут ви теж гав не ловіть: зразу ж швидко-швидко-швидко бийте молотком по пазурах і загинайте їх, пристукуючи до дикту.

І все! Пригвожджений до дикту тигр уже не страшний звір, а немичне кошеня. Ви вже тоді можете з його шкуру чи з живота здирати, чи, вдаривши кинджалом у серце, покінчити з ним, а потім уже білувати...

Майте тільки на увазі, що бити тигра по пазурах, загинаючи їх до дикту, треба все-таки обережно, щоб не пошкодити пазурів, бо ви ж знаєте, яка то цінна річ, що з неї виробляються хороші порошки. Декотрі мисливці, нервуючись, забувають про це й гатять по пазурах з усієї сили, псуючи їх і позбавляючись через це такою цінного матеріалу.

Остап ВИШНЯ.

Фото з архіву «Голосу України».

Володарі грому

Хіт-парад наших мисливців ми вирішили розпочати коротким поясненням про те, які якості повинні мати люди, котрі обрали для себе таку форму проведення часу, яка дає можливість, не порушуючи закон і не вступаючи в конфлікт з оточенням, розряджати свої агресивні імпульси, спрямувавши їхню енергію на завоювання вищого державного поста. До того ж водночас з такою розрядкою мисливець самостверджується як особистість, долаючи труднощі на шляху здобування трофея. Тут і розгул стихій, і складнощі орієнтування, втома, нездужання, недоїдання, страх під час несподіваної зустрічі з великими хижаками...

А чого варта «стрілянина» з білбордів по мішенях, які біжать чи їдуть у громадському транспорті? Отут особливу роль відіграє і «точність» пострілу, і швидкість реакції (розшифровка хто така «вона» або поява кольору в камуфляжній рекламі), точності зорово-моторних реакцій, гарного окоміру, високої концентрації уваги й значних вольових зусиль, спрямованих на придушення мимовільних орієнтовних реакцій.

Чергове оголошення рейтингових результатів збуджує в мисливці бурю емоцій, яка має бути миттєво подалена для успішного здійснення заученої зорово-моторної дії з виробництва чергового прицільного «пострілу». Як відомо, сила емоційної реакції на подраз-

Отже, наші мисливці:

Віктор Янукович, 59 років

Цей кандидат пристрасний і професійний мисливець. Як і п'ять років тому, за всіма опитуваннями, йому пророчать володіння головним трофеєм. Однак усі пам'ятають, чим завершилося для нього минуле велике полювання. Тому йому життєво важливо зосередити всю свою енергію на виконуваному завданні й викинути з голови мішені, які вже пролетіли або які з'являться після.

Юлія Тимошенко, 49 років

Жінка, яка вийшла на стежку війни з усіма іншими мисливцями — це круто саме по собі! Зазвичай дами полюють у магазинах або на чоловіків. Але мета цього запеклого мисливця — влада. Це українська Артеміда й всі мисливці, що беруть участь у боротьбі за трофей, сприймають її як рівного собі й грізного суперника. І гаубиця, закамуйована під Луї Віттон, уже нікого не вводить в оману.

Сергій Тігіпко, 49 років

Мисливець-слідопит. Романтик. На відміну від промисловика для нього змагання в хитрощах, гостроті слуху й ока, подолання труднощів проникнення у віддалені глухі райони країни й сердець електорату представляють привід для самоствердження не менший, ніж успішна стрілянина по рухливих мішенях. У зброї найбільше цінує надійність, невимогливість у догляді й малу вагу.

Арсеній Яценюк, 35 років

Належить до процвітаючих діячів нової формції, які не проти створити собі імідж за рахунок зовнішньої атрибутики. Зокрема, за рахунок вступу до Спільноти мисливців і придбання екстравагантної мисливської зброї в стилі «military», оскільки полювання в наш час за теперішніх цін на зброю і боеприпаси, транспорт і егерські послуги стало досить дорогим, а тому престижним заняттям. Але його камуфляж має вигляд камуфляжу і не більше того.

Петро Симоненко, 57 років

Мотив мисливської активності — головне — не перемога, а участь. Тим паче що після будь-якого полювання навіть не найактивнішому учасникові дістається частина здобичі.

Володимир Литвин, 53 роки

Має важливі риси психіки мисливця — зібраність, холонокровність, ощадливість і вміння дочекатися удачі, трофея. Як досвідчений мисливець, він тримає здобич не тільки прицілом рушниці, а й поглядом, силою думки.

Віктор Ющенко, 55 років

Його стихія — такі види полювання, де можна добре й голосно постріляти за мінімуму трудозатрат на пошук і вистежування дичини. Маючи свого часу колосальну довіру, нинішній власник головного трофея, який йому принесли на блюдечку з голубою кайомочкою, розтратив його досить швидко й бездарно.

Олег Тягнибок, 41 рік

Надмірне прицілювання так само шкідливе, як утома, тому найпоширеніша по-

ник визначається силою і несподіванкою останнього. Вибуховий характер чергової порції компромату, вкинутого в ЗМІ, яскраве розфарбовування суперників, особливо самок, час від часу справляє сильне враження на мисливця. І кожний успішний постріл підвищує мисливця у власних очах, працює на його самоствердження. Крім того, сам постріл, з його гуркотом і полум'ям приводить мисливця в емоційне збудження, даючи йому відчуття себе якимось «володарем грому». Чи не з цим пов'язані «салюти» на честь відкриття полювання?

Все це становить одну з найголовніших принад такого полювання, оскільки в ньому мисливець відмовляється від суєтної повсякденності столичного життя й переходить у систему біологічних координат, багато подорожує країною і стає на час начебто членом великої родини і, успішно діючи за її правилами гри, одержує докази своєї сили. Тобто знову-таки самостверджується.

Полювання на президентське крісло — це розвага, скоріше для одинаків, чи маленьких груп із двох-трьох осіб, котрі давно і добре знають одне одного, і їх поєднує схоже ставлення до тайнства полювання.

Зовні люди дуже змінилися — зняли шкіри й одягли костюми від кутюр, тільки в душі-то вони залишилися тими самими.

полювати за таким глобальним трофеєм, яким є президентське крісло.

Олександр Мороз, 65 років

Один із найдосвідченіших мисливців, котрий розуміє, що доля стрільби вирішується в його голові, ну а очні м'язи для стрільби необхідно тренувати не меншою мірою, ніж накачувати потужні біцепси для підняття ваги чи греблі.

Михайло Бродський, 50 років

Потенційною проблемою цього мисливця є надмірна самовпевненість. Той, хто виходить раз у п'ять років постріляти без усякої підготовки, не може розраховувати на пристойний результат.

Олександр Пабат, 35 років

Перемога частково досягається майстерністю, частково — впевненістю, але найбільше — психологією переможця, свідомістю того, що ти ніхто інший, як переможець. Той, хто розраховує на перемогу й зберігає спрагу перемоги, має в змаганні величезну перевагу, а той, хто взяв у руки рушницю, але не збирається з неї стріляти, серед мисливців-професіоналів викликає жалість.

Василь Противсіх, 63 роки

Перенапруження приносить неприємності більшості чоловікам-мисливцям, викликаючи роздратування, надмірну агресивність і квалпиви стрільбу. Вони вперто хочуть влучити в ціль, щоб не знеславитися перед товаришами. У таких ситуаціях головне пам'ятати, що навіть найкращі мисливці промахуються. Тому побільше холодного розрахунку й поменше гри на публіку.

Насамперед це представники істеблішменту й ділових кіл, для яких виїзд на полювання є продовженням ділового спілкування поза формальною обстановкою — «без краваток». Самі вони можуть не захоплюватися полюванням як таким, оскільки головне для них у цьому заході — неформальне спілкування й розслаблення на лоні природи. Протокольний характер виїздів на полювання визначає вимоги до представницьких характеристик зброї. Здебільшого це штучна й сувенірна класика з коштовною обробкою.

Сергій Ратушняк, 48 років

Навіть найкращі стрільки часом страждають від надмірного збудження. Весь фокус у тім, щоб навчитися розпізнавати цю напасть. І збуджуватися від полювання, а не від процесу заgonу мисливців-фаворитів.

Олег Рябоконь, 35 років

Мисливець для протоколу. Насамперед це представники істеблішменту й ділових кіл, для яких виїзд на полювання є продовженням ділового спілкування поза формальною обстановкою — «без краваток». Самі вони можуть не захоплюватися полюванням як таким, оскільки головне для них у цьому заході — неформальне спілкування й розслаблення на лоні природи. Протокольний характер виїздів на полювання визначає вимоги до представницьких характеристик зброї. Здебільшого це штучна й сувенірна класика з коштовною обробкою.

Людмила Супрун, 44 роки

Вона — природжений лідер, яскрава, сильна й упевнена в собі особистість, яка щиро не підозрює про існування такого поняття, як компроміс. На жаль, під час полювання на президентське крісло без цього — нікуди. Крім того, важко уявити собі цю жінку такою, хто повісив би над своїм каміном голову поваленого нею ворога.

На кандидатів «полювала» Яна СТАДІЛЬНА.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Як Василина на Банкову ходила

Думаю, можу посперечатися з тими, хто стверджує, що за часів президентства Леоніда Кучми геть не було свободи слова. Як на мене, у журналістів її рівно стільки, наскільки кожен з нас дозволяє собі висловлюватись.

Читацьких листів на публікації про недолугу державну політику на селі було чимало. Причому, часто ті статті «підкріплялися» живописними колажами редакційних художників.

Надрукували якось під Новий рік невеселі аграрні підсумки, де під ялинку з кукурудзяним стовбуром потрапив Кучма, який грає на гітарі, а тодішній аграрний міністр Карасик витанцює в шароварах. А ще було: на першій сторінці фігура з головою міністра й тулубом Леніна багатозначно вказує рукою на буряки, які замело снігом, та закликає якомога оперативніше рятувати врожай. Леонід Кучма, кажуть, болісно реагував на критику, посадовцям після таких публікацій добряче перепадало.

Але найбільше закарбувався в пам'яті ось який епізод.

Одній багатодітній жінці з Черкаської області керівник господарства заборгував гроші. І її чоловікові за два роки зарплату заборгував, і старшому синові. Оббивала вона пороги кабінетів районних керівників, оббивала — безрезультатно. То й вирішила селянка, наївна душа, їхати до Києва та скаржитися Президентові. Звісно, далі громадської приймальні її не пустили. Я також накинута хустину на голову й пішла з нею. Мовляв, із одного села. Щоб, так би мовити, ізсередини погланути, як нашим селянам у громадській приймальні гаранта Конституції допомагають борги повертати. Звісно, жінці там мало підсибили, сказали, що вся країна в такій ситуації, й питання потрібно вирішувати на місці. Але в «Голосі України» незабаром вийшла стаття «Як Василина до Президента ходила».

Та й на цьому історія не закінчилася. В іншому селі тієї самої Черкащини працівники цукроварні, яку новий власник придбав, щоб вирізати на металобрухт, теж вирішили відправити гінців до Києва, щоб розповісти про все Президентові. Люди були збурені тим, що залишалися без роботи, а населений пункт, який мало не століття був «при трубі», — без годування. Адже завод надавав допомогу дитсадку, школі та іншим соціальним об'єктам. Я й тут напросилася до складу делегації. Забігаючи наперед, скажу: візит працівників підприємства до приймальні Президента був марним. Людям пояснили: новий власник завод купив — що хоче, те й зробить. Невдовзі цукроварні закрили.

А я особисто повторити «подвиг», як з Василиною, теж не змогла. Напевне, чиновників, які вели прийом громадян, на той час уже проінструктували. Мене впізнали і швидко викрили. Працівники заводу, забувши на деякий час про проблеми, які привели їх до столиці, звязали захищати мене від чиновницького обурення. А потім довго допитувалися: чи не буде мені тепер за це чогось поганого?

Поганого не було. До редакції надійшло два листи. Один від вдячної Василини — її родині повернули заборговане. А потім гнівне офіційне послання на головного редактора за підписом першого заступника голови адміністрації Президента про «неприпустиму» поведінку Квіткі. Ці листи я зберігаю як особливу цінність. Вважаю, то була чи не найвища оцінка моєї журналістської діяльності — нагородою нагородили.

З Новим роком!

Галина КВІТКА.

Газ, вклади, пірати та грип,

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Собача розмова

Спанієль виділявся поміж родичів вогненно-рудим кольором і розкішним ім'ям — Тюбік. У нього було дві особливості. Перша — не гавкав. Не те щоб не вмів. Просто, перебуваючи у філософських роздумах, він не мав часу розмінюватися на банальності.

Одного разу сиджу в кріслі, а Тюбік заклопотано прямує у своїх справах. Щось на мене найшло, і я сказав: «Гав».

Пес зупинився, підійшов, сів і відповів: «Гав».

Я ледве не задихнувся від подиву й продовжив: гав, гав.

Тюбік поклав лапи мені на коліна, подивився в очі й вимовив: «Гав, гав».

Я зовсім очманів і проричав: «Р-р-р, гав».

Він фиркнув, забрав лапи й побрів далі. Тепер я мучуся: про що була розмова, що я йому сказав, і що він мені відповів?

Відомо, спанієлі справжні мисливці, ганяються за птицею і люблять плавати. Тюбік був байдужим до качок, гусей та ін., а воду ненавидів — це друга його особливість.

Змусити хоча б ноги після прогулянки обмити було практично неможливо. Він упирався, і тільки вроджене людинолюбство стримувало його від кусання.

Це ж людинолюбство таки штовхнуло його в річку.

Я пішов на хитрості. Заліз по пояс у воду й став кликати Тюбіка. Він мовчки метався на березі, не витримав і поплив до мене. Не довго я радів. Як тільки він наблизився, відразу ж почав лізти на мене. Тепер уже я кулею вилетів на сушу, але було пізно: руки, плечі, груди були в кривавих смугах. Зрозуміла річ, більше я не експериментував із Тюбіком і водою.

Анатолій ГОРЛОВ.

Події цього року вирували. Недарма кажуть, як Новий рік зустрінеш, так його і проведеш! Згадайте, як ми зустріли 2009-й? Правильно, тривожно прикладаючи руки до батарей і слухаючи не «Пісню року», а заяви «Газпрому», «Нафтогазу» і українського та російського урядів.

Без газу на морозі

О 10-й ранку 1 січня Росія перекрила газові крани. А в цей час, як завжди несподівано, прийшла зима з усією необхідною атрибутикою — морозами і снігами. Причому не тільки в Україну. Європу теж замело і приморозило. Тож від позиції: «Наша хата скраю — у вас проблеми, ви і домовляйтесь», Брюссель швидко відійшов. Результатом довгих і абсолютно непрозорих переговорів стала газова відлига, яка настала (як несправедливо!) разом з природною. Європа полегшено зітхнула і почала шукати нові шляхи постачання енергоресурсів (вже у кінці року Брюссель домовився з Москвою про будівництво «Північного потоку» — газопроводу в обхід

Білорусі та Польщі дном Балтійського моря, а в планах «Газпрому» і «Південний потік», що піде в обхід нас). А для українців кінець газової війни, точніше, припинення каральних акцій з боку Росії означало появу магічного сьомого числа кожного місяця, коли наш уряд повинен розрахуватися або померти. Тому борги з підприємств почали стягувати з подвійною силою. Тут з'ясувалося, що боржників у нас — хоч греблю гати. І всі з економічно благополучних регіонів. Особливо показовою була кампанія відключення тепла у киян. У період чергового пробудження зими половину столиці залишили без опалення. Саме тоді мешканці лівого берега довідалися, що таке ТЕЦ-5 і ТЕЦ-6, а замість «Як справи», запитували: «Тепло ще не включили?»

Через газову проблему поглибилася й криза. Підприємства, які і так постраждали від світового падіння економік, тепер мали працювати ще й за новими газовими тарифами. Тобто просто стали. Якщо столиця страждала від холоду, то промислові регіони — від безробіття. Кожен завод сам собі шукав рятівне коло. Дехто переходив на чотириденний (а іноді й триденний) робочий тиждень, дехто залазив у борги з зарплати перед працівниками, а на деяких заводах просто скорочували штат. Тому під

весну українцям довелося серйозно затягнути паски, а в кого були якісь запаси у вигляді депозитів у банках — вирушили знімати відкладене. Але й тут все не слава Богу.

Вкладники, на абордаж!

Ще з 2008 року почалися проблеми у Промінвестбанку. За ним потягнулися «Київ», «Надра», «Родовід», Укрсоцбанк. І це тільки, так би мовити, кити. Що вже казати про десятки дрібних регіональних

що мало не чверть виданих кредитів не поверталася. Додайте до цього кризи, коли сотні тисяч осіб втратили роботу і залишилися наодинці з кредиторами за квартиру, машину, техніку. У таке само скрутне становище потрапили підприємці — замовлень немає, але є борги перед банками. І тут почалася ще одна війна — боржників проти колекторів.

З іншого боку виступали ошукані вкладники. Газети описували десятки трагічно-зворушливих історій, коли хвора з 25 тисячами гривень

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

банків, які банкрутували. З'ясувалося, що у період «кредитної лихоманки» банкіри роздавали гроші кому завгодно, аби погодився взяти у борг під проценти. Не дивилися ні на прибутки потенційного божника, ні на наявність у нього заставного майна. Ніхто не рахував,

на депозиті не може заплатити за необхідну операцію або коли пенсіонерка відмовляла собі у всьому, збирала на похорон, а тепер залишилася ні з чим. До кінця року депозити частково почали повертати. Щоправда, як у нас заведено, робили це, влаштовуючи

ФОТОФАКТ

Члени громадської організації «Антикредит» з Миколаєва влаштували пікет під стінами Нацбанку України.

ЗНАХІДКА РОКУ

Поки слідчі шукали Олексія Пукача в Ізраїлі, він вирощував кроликів під Житомиром

Знахідкою року, що минає, без сумніву, є затримання головного підозрюваного у вбивстві Георгія Гонгадзе Олексія Пукача. Колишнього керівника Департаменту зовнішнього спостереження і кримінальної розвідки МВС знайшли 21 липня в селі Молочки Чуднівського району Житомирської області.

З'ясувалося, що поки слідчі шукали Пукача то в Ізраїлі, то в Росії, то в США, то в Індії, він жив життям звичайного селянина — сів пшеницю, розводив кроликів, доглядав худобу. Селянам Пукач відрекомендувався капітаном далекого плавання на пенсії, за що отримав прізвисько Тюлька. Обдурювати слідчих та сусідів одіозному міліціонеру вдалося чотири роки. Проте вже на другий день арешту, 22 липня, він зізнався, що безпосередньо причетний до смерті Георгія Гонгадзе.

Раніше Апеляційний суд Києва засудив виконавців убивства журналіста: Миколаю Протасова до 13 років в'язниці, Валерія Костенка і Олександра Поповича — до 12 років. Верховний Суд залишив без змін цей вирок. Проте засуджені — лише виконавці. Хто був замовником убивства, досі невідомо. Ниточкою, яка може вивести на справжніх винуватців злочину, були лише свідчення покійного Юрія Кравченка, який

2000 року був міністром внутрішніх справ, та Олексія Пукача, що керував Департаментом зовнішнього спостереження МВС. Після сумнівного самогубства Юрія Кравченка свідчення Олексія Пукача залишилися єдиною надією на розкриття справи Гонгадзе. Тому після його арешту вся країна затамувала подих. Інформагентства рапортували про те, що Пукач «здає імена замовників та всіх причетних до вбивства журналіста». Проте конкретне ім'я замовника до кінця року громадськості так і не стало відомо. Потроху почали забувати про VIP-в'язня, а його ім'я дедалі рідше з'являлося в газетах та на телебаченні.

Можливо, це спеціальне «забуття», і просто перед виборами політехнології витягнуть Пукача перед об'єктиви телекамер, щоб зіпсувати рейтинг одному з кандидатів? Але це вже буде подія наступного року.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

або Чотири війни і одне партнерство

якісь записи, черги, котрі переходили у стихійні мітинги.

Брюссель пропонує вже не сусідство, але ще не членство

На тлі цього суцільного негативу Євросоюз таки зрозумів, що відмежовуватися від України, Білорусі, Молдови та інших східних сусідів новим муром — не краший метод зовнішньої політики. На зміну неефективній політиці сусідства Польща та Швеція пропонують Східне партнерство, куди запрошують, окрім перерахованих, ще Вірменію, Грузію і Азербайджан. Проте одразу виникають запитання: а чому не запросили Росію? А чи це не черговий хитрий зговір Заходу проти Москви з метою послабити вплив Росії на пострадянському просторі? Кремль одразу після проголошення у Празі Східного партнерства заявляє, що йому цей проект нецікавий. У Києві теж незадоволені. По-перше, навіщо нам партнерство, якщо ми прагнемо членства в ЄС і вже, до речі, ведемо переговори з Угоди про асоціацію. По-друге, якщо метою цього проекту є зробити Україну регіональним лідером, то 600 мільйонів євро, виділених на шістьох учасників Східного партнерства до 2013 року, явно не вистачить. Але пізніше інтонації і Києва, і Москви стосовно Східного партнерства пом'якшали. Київ вирішить, що цей проект можна розглядати як додаткову складову інтеграції до Європи, а Москва навіть запланує долучити Калінінградську область до деяких проектів.

Корсарський привіт із середньовіччя

До позитивних закордонних новин можна додати й звільнення

українців з суден «Фаїна» та «Аріана». За долею моряків, які, ризикуючи власним життям, плавають під прапорами інших держав («Фаїна» йшла під стягом Белізу, а «Аріана» — Греції), стежила біля телевізора вся країна. Відчуваючи людську небайдужість, чиновники, випереджаючи один одного, заявляли про готовність допомогти. Деякі політичні сили навіть збирали кошти на звільнення. Щоправда, куди поділися зібрані мільйони, досі невідомо. Викуп, за офіційною інформацією, в обох випадках заплатили судовласники. За «Фаїну», яка була нашпигована зброєю, — 3 мільйони 200 тисяч доларів, за «Аріану» — 2,5 мільйона. Проблему Аденської затоки цього року розв'язати не вдалося. Там досі орудують пірати, незважаючи на кампанію військових під егідою НАТО та Євросоюзу. Причина того, що біля берегів Сомалі на початку XXI століття по-середньовічному захоплюють судна, полягає у крайньому зубожінні місцевого населення. Сомалійці знають, що військові кораблі стрілятимуть по їхнім суднах без жодного жалю, і, більше того, отримали на це спецмандат ООН. Однак, не маючи жодного іншого судна, полягає у крайньому зубожінні місцевого населення. Сомалійці знають, що військові кораблі стрілятимуть по їхнім суднах без жодного жалю, і, більше того, отримали на це спецмандат ООН. Однак, не маючи жодного іншого судна, полягає у крайньому зубожінні місцевого населення.

Слідом за пташиним — свинячий

Неподоланою в Україні та світі у році, що минає, залишилася пандемія грипу А, більш відомого як свинячий. Україну грип А застав, як завжди, зненацька. Ще навесні, коли у Польщі та Росії фіксували поодинокі випадки захворювання, наше МОЗ радісно рапортувало: свинячого грипу в Україні не зафіксовано. Через це, не

Фото Андрія Нестеренка

звертаючи уваги на прогнози Всесвітньої організації охорони здоров'я, до епідемії ми не готувалися. Не зробили «НЗ» з таміфлю, гігієнічних масок, противірусних препаратів. Результат не забарився. Непідготовлене і непоінформоване населення після перших повідомлень у середині жовтня про жертви грипу на Західній Україні кинулося «громити» аптеки. Почалася паніка. На заході країни ситуація загострилася настільки, що люди боялися вийти на вулицю, а політики тим часом у вечірніх «шоу» розповідали про легеневу чуму, через що навіть ті, у кого ставлеві нерви, перед виходом з дому нашивидкуруч шили марлеві маски. Нагріли руки на епідемії ділки. Чиновники мали можливість швидко і без належного контролю закуповувати потрібні ліки за кордоном, а підприємливі бізнесмени продавали гігієнічні мас-

ки по п'ять гривень і дорожче. Коли перша хвиля епідемії пішла на спад, винних у тому, що країна була невідповідною до неї, як завжди, не знайшлося. Газ, криза, грип, пірати — це, на щастя, не єдине, чим запам'ятався минулий рік. Тут автор цих рядків намагалася згадати щось позитивне і радісне, але... Нехай воно настане у році наступному, а все погане піде під бій годинника. А передумови для цього вже склалися: «Газпром» заявив, що наряд чи газовий конфлікт повториться, МОЗ переконує, що епідемія грипу пішла на спад, СБУ підготувало 25 бійців «Альфи» для боротьби з піратами, банки, як можуть, але виконують зобов'язання перед вкладниками. І хоча кожному з цих тез можна іронічно прокоментувати, сподіватимемося на краще.

Тетяна ПАСОВА.

СКАНДАЛ РОКУ

А диплом несправжній!

Те, що в Україні підробляють документи навіть тих відомств, яких не існує, відомо вже не лише нам, українцям, а й усім, хто має з нами справу. Проте справжнім шоком стало повідомлення про те, що диплом заступника голови Служби безпеки України Андрія Кислинського підроблений. Проблеми з дипломами та

науковими ступенями у високопосадовців траплялись і раніше. Однак цього разу справу вдалося довести до кінця. Нагадаємо, народний депутат Геннадій Москаль заявив, що Андрій Кислинський має підроблений диплом про вищу освіту. Після довгих перевірок та перепалок між секретаріатом Президента,

СБУ, Генпрокуратурою та Міністерством внутрішніх справ слово взяло зазвичай непомітне Міністерство освіти та науки. Міністр якого Іван Вакарчук недвозначно заявив, що диплом таки несправжній. Андрія Кислинського звільнили з СБУ, а цей прецедент, сподіватимемося, послужить гарним уроком тим політикам, які хочуть прикрасити свою біографію фальшивими освітніми досягненнями.

ФОТОФАКТ

Фото Михайла МАРКІВА (прес-служба Президента України).

У порту Момбаса 12 лютого 2009 року по трапу звільненого судна «Фаїна» спускаються члени екіпажу.

ОСОБИСТІСТЬ РОКУ

Нобелівський миротворець

Неочікувано для всіх Нобелівську премію миру цього року одержав президент не самої мирної на планеті країни — Барак Обама. Рішення журі для багатьох стало несподіванкою. Адже висування кандидатів на премію завершилось за тиждень після інавгурації Обами. Що таке за сім днів встиг зробити новий лідер США, що йому дали найпрестижнішу премію миру? Як виявилось, нагородили його авансом, який Обама поспішив «відробити».

Він почав зі зміцнення дружби з Москвою. Білий дім відмовився від ідеї розмістити елементи протиракетної оборони в Польщі й Чехії, викликавши невдоволення Праги й Варшави. Наступним мирним кроком став план виведення американських військ з Іраку й Афганістану. Як заявив Обама, бойові операції американських військ в Іраку завершаться до 31 серпня 2010 року. Війська США будуть повністю виведені із цієї країни до кінця 2011 року. А в липні 2011-го Обама обіцяє вивести війська й з Афганістану. Невідомо, наскільки ці кроки наблизять планету до миру, однак повагу у вигляді Нобелівської премії вони вже здобули.

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Розумний заєць

Сказати, що я не люблю полювання — це нічого не сказати. Я його ненавиджу! Але склалося так, що все життя воно мене супроводжує, бо батько — затятий мисливець. З дитинства я знала, коли відкриття полювання на птицю, коли на зайців, коли, як каже батько, на «парнокопитних».

Кожне з них — для нього справжнє свято, значно більше, ніж Новий рік чи чийсь день народження. Готуватися до виїзду на лови батько завжди починав за кілька тижнів. Увесь цей час у хаті не завовак телефон — мисливська ватага узгоджувала всі деталі, а батько тероризував маму запитаннями: «Ларисо, а де мій?..» Тут замість трьох крапок можна вставити багато чого — мисливський костюм, патронташ, рюкзак, термос. Тому нічого дивного, що «у сезон» батько у ліс без, як написав би Остап Вишня, ружжа, не ходить. Воно завжди лежить у багажнику на випадок «а раптом!»

Якось ми з батьком поїхали на його батьківщину — у маленьке село Бурівка, що на півночі Чернігівщини. Природа там неймовірної краси. Одразу за селом починається ліс і болота. Можливо, ви думаєте, що болото — це якась депресивного виду місцина, вкрита зеленою тванню та гнилими деревами? Нічого подібного! Скільки квітів там розцвітає весною, скільки птахів живе, скільки маленьких озерців! Пам'ятаю, як запитувала покійного діда, де ці болота закінчуються. Він тоді на мить перестав курити самокрутку, махав рукою у бік болота і казав: «Деся під Мінськом». Повертаючись саме з цих місць, ми їхали вздовж лісу польовою дорогою. Було вже темно, я ввімкнула фари. І тут просто під колеса вискочив заєць. Батько вхопився за «ружжю» і, крикнувши: «Заним!» висунувся з вікна. Мені було страшенно шкода зайця! Але він стрибав у світлі фар. Я намагалася йому допомогти, постійно гальмуючи, але він боявся відхилитися від смертельного для нього світла. Тут пролунав перший постріл. Промох! Мене почала брати злість. Як цей заєць не розуміє, що треба зробити лише один стрибок убік, і він врятований! А батько тим часом готувався вистрілити вдруге. Тоді я тихо, але чітко сказала: «От дурний заєць! Ну стрибай же ти у ліс!!!» І сталося диво. Не знаю, чи зрозумів він мене, але одразу після моїх слів сірий стрибонув у хашу. І тут батько з «ружжом» повільно повернувся до мене... На якусь мить я теж відчула, що таке бути зайцем.

Тетяна ПАСОВА.

Наче й латані дірки, та забули про ярки

раїна» уже була. Аграрна або Селянська партія — пахне нафталіном. А от блок «За аграрну Україну!» — погодьтеся, це звучить. Зрештою, у ньому можна і який-небудь відділ бджільництва організувати. Чим не перспектива?..

Ще й бюджетне джерело протікає пovз село

А позмагатися є за що. Як-що, приміром, просто політики з опозиційних таборів через годину після гарячих публічних перепалок можуть, мирно спілкуючись, попивати каву за одним столом, то аграрії з владних кабінетів ще дружніші, тримаються один за одного — немов опеньки на пеньку. Всі вчителі, учні, колеги й соратники. Можливість припасти до бюджетного джерела на ім'я АПК, яке не висихає, поєднує. Тут можна черпати й черпати. І якби контролюючі органи потрудилися простежити цей ланцюжок, напевно б диву далися, як багато коштів, що призначалися для відродження села, сплило з державної скарбниці зовсім за іншою адресою. Тільки де такі контролюючі органи взяти?

До речі, тут одна цікава новачка народилася. Раніше податок на додану вартість від молока- і м'ясопереробних підприємств повертався дотацією здавачам молока й худоби. Такий механізм діяв добрий десяток років. Зокрема, понад два мільйони родин, що тримають корів, одержували за продане ними на промислову переробку молоко доплату. Дотація становила майже чверть від закупівельної ціни. Тепер, завдяки героїчним зусиллям аграрних чиновників, для багатомільярдних коштів пропонується обхідний шлях: через міністерство в область, район, село і, нарешті, до здавача молока. Не складно вгадати, якій корові це все дістанеться.

Або ось ще з героїчного в нинішньому році. Аграрні чиновники радіють — вивезли, мовляв, за межі країни рекордну кількість зерна — майже 25 мільйонів тонн. Ну, і де ж тут оптимістична для нас, пересічних покупців, перспектива? Адже хліб уже зараз подекуди дорожчає — поки що чекаючи високих цін на газ. Але до весни, імовірно, буханці в магазинах почнуть зростати в ціні з іншої причини — дефіциту в країні продовольчої пшениці. Я розумію, якщо пропустити зерно через тваринництво, а м'ясо продати за кордон, тоді була б набагато вагоміша вигода. Водночас ми імпортуємо м'ясо, яке і м'ясом іноді назвати язык не повертається. А у нас до того ж скасували обов'язкову сертифікацію харчових продуктів — клади в ковбасу що хочеш. Отож ліпити із себе героїв через те, що Україна залишається для закордону

сировинним придатком і споживачем різного непотребу — смішно.

Та і як тут враховано інтереси людей, котрі виростили, власне, у нинішньому непростому сезоні цей непоганий урожай? Знаю одного зернотрейдера — теж, до речі, Героя України, — так той і не приховує, що підприємство добряче заробило в кризовому році. Притому, що робота в нього: купив у хліборобів дешевше — продав за кордон дорожче. А от скільки господарств можуть похвастатися рекордними прибутками? — Гадаю, небагато. Хоча, пардон, — може, зернотрейдер і герой. Часто домовитися з вітчизняними чиновниками набагато складніше, ніж із сомалійськими піратами.

Врожайність тана і лан біднішим стане

Ну, та і Бог з ними, торговцями. Поговоримо краще про наболіле. За прогнозами песимістично налаштованих експертів, наступного року Україна може недорахуватися чверті врожаю. Тобто, є небезпека повернутися до середнього за останні 5 років валу в 39 мільйонів тонн. Причина, обґрунтовують свій вердикт фахівці, для проведення осінніх польових робіт українські аграрії закупили, і, відповідно, внесли недостатньо мінеральних добрив.

У довгострокову перспективу експерти дивляться без оптимізму через недофінансування галузі. Поки що сільгоспвиробники «виїжджають» на старих запасах. На тому, що вкладалося у виробництво рік-два тому, коли значно доступнішими були кредити. Аграрії купували техніку — хто нову, хто беушну, хто вітчизняну, хто імпортну — кому яка по кишені. Хоч якось, але технічні парки поповнювалися. Кредити давали можливість придбати якісне насіння, добрива, засоби захисту рослин, вистачало грошей на пальне, щоб вчасно зорати-посіяти-зібрати. Тепер, якщо вже наступного року не з'являться для аграріїв доступні кредити або інші форми фінансування, селянам доведеться заощаджувати на агротехнологіях.

Щось зовсім вже сумний виходить прогноз, а до свята хочеться чого-небудь втішного. А, ось! Обвал курсу гривні в нинішньому році призвів до подорожчання імпортних продуктів. Отже, інфляція певною мірою підтримала вітчизняний АПК. Імпортна їжа стала неогрунтовано дорогою, багато хто, навіть найнедовірливіші наші покупці, змушені були перейти на вітчизняні товари. І тут одразу згадали, що наші харчі, часто натуральні, не поступаються в якості привізним. Отож в української продукції

з'явилася реальна можливість завоювати внутрішній ринок.

А солодкого жит- тя так хочеться

З молоком от біда. За попередніми оцінками, споживання його на душу населення за останній рік знову скоротилося. А порівняно з 1990-м мало не удвічі. Проблема тут ось у чім. Дорогу телятину, приміром, можна замінити більш дешевою курятиною. Цукру навіть за гарячого бажання багато не з'їси. Якщо ж у країні істотно падає споживання молока, це тривожний сигнал, що громадяни масово опиняються за межею бідності. До того ж молокопродукти в раціоні громадян замінити особливо немає чим. А молоко, кефір необхідні, приміром, дітям для нормального росту й розвитку. Отож ще один привіт керівникам нашої держави, які так часто дбають про здоров'я нації.

Галопуюче подорожчання
м о -

копро-
дуктів
поясню-
ється браком
сировини че-
рез вирізання
поголів'я ко-
ров. Пере-
робники
вже платять
за молоко
екстра-
класу по 5
гривень
за кілогра-
м. Складно
в такій си-
туації очі-
кувати поя-
ви в магазинах
молокопродукції за
доступною ціною. Хоча, тим,
хто здає сировину на переробку,
нині скаржитися гріх.

Якщо говорити про солодке — це вже зовсім заплутана тема. Під ялинку можна покласти кілограмовий пакет цукру-піску за 9—10 гривень. Або 850-грамову пачку рафінаду за 16 гривень. Про перехідні 400 тисяч тонн запасу, які нібито існують, Мінекономіки вже мовчить. Як і про економічно обґрунтовану ціну вроздріб 4,3-4,5 гривні за кілограм. Яскравий приклад, коли державна машина не може протистояти спекулятивним інтересам. Або, скоріше, не хоче. Адже й серед цукроварів є Герої України. Отож життя в цьому контексті буде не солодким. На тлі рекордного за останні три десятиліття подорожчання на світовому ринку какао, зростання цін на молоко і цукор — дешевих цукерок і кондитерських виробів годі й чекати.

Але, всупереч прогнозам, у со-
лодку перспективу хочеться ві-
рити.

Проввемося!

Галина КВІТКА.
Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Пробач мені, Луї Вітtone!

В одній із дружніх нам редакцій вирішили проблему внутрішньокolleктивних подарунків для прекрасної частини співробітників. Шляхом виготовлення своїми руками чудової біжутерії. Започаткувала своєрідне хобі комерційний директор. Саме вона «підсадила» всіх на намиста та браслети з полімерної глини — пластику. З'ясувалося, що робити це надзвичайно приємно і цікаво. Глина нагадує пластилін і повертає майстрів у дитинство, водночас надаючи величезне поле для фантазії. А якщо фантазії забракне — завжди можна заглянути на сайти провідних модних брендів. І запозичити там щось. Але нехай захисники інтелектуальної власності сплять спокійно — в кожний браслет, обручку або намисто обов'язково додається щось своє. Єдине, за чим треба особливо стежити в процесі виготовлення прикрас, це щоб домашні не вирішили, що в духовці випікається щось їстівне! Річ у тім, що вся придумана й зіпленна краса потребує випалювання. А цього на роботі, на жаль, ніяк не зробиш. І не раз «ювелірам» доводилося в останній, практично, момент витягати свої вироби з ротів домочадців.

Заходиш до рекламного відділу редакції, а там практично всі співробітничі «креативлять»: ліплять «ковбаски» для браслетів і катають бусинки з глини, прикриваючи ліктями одна від одної, як у школі, «щоб не списали», майбутні подарунки. Вигід — не злічити! По-перше, голова зайнята й до неї не лізуть дурні думки про скрутне фінансове становище й негаразди. Ну хоча б якийсь час. По-друге, завжди є чим привітати колегу, якщо випадково забула про її іменини. І, по-третє, можна продемонструвати безмежність своєї фантазії й безодню смаку. А для підвищення самооцінки в наш важкий час це, ой, як мало.

От і мені влітку на день народження дісталася така прикраса, «змальована» із сайту одного надзвичайно популярного (з легкої руки нашого Прем'єр-міністра) виробника. Пробач мені, Луї Вітtone. Але мое намисто все-таки гарніше!

Олена СКРИПКА.

АНЕКДОТ ДО ТЕМИ

Полювання на кризу

В елітний вегетаріанський ресторан заходить тигр. До нього підбігає офіціант:

— Ми не готуємо м'ясного, сер!

— Я вегетаріанець, несіть, що у вас є.

З'їдає все, що йому приносять. Підходить офіціант із рахунком. Тигр з'їдає і офіціанта, і рахунок. Швидко йде. Всі дуже налякані мовчать. Голос із кутка:

— Та не хвилюйтеся, він свій, вегетаріанець! Але вічно на міліні, бідолоха!

«Очманілі ручки» — казковий подарунок за три години

Красивий та оригінальний подарунок — не означає дорогий. Декупаж — так називається декоративна техніка, яка допоможе оздобити практично будь-яку поверхню: від тарілки чи свічки до тканини та дерева. За допомогою декупажу навіть найскромніша річ перетворюється на вишукану. Напередодні Нового року журналіст «Голосу України» відвідав майстер-клас, під час якого навчився прикрашати скляні тарілки.

У кімнаті, де проходить майстер-клас, по-домашньому затишно. Тут повно красивих маленьких речей — робіт учнів та викладачів. Майстер Олена Малик постійно тримає ситуацію під контролем, однак найважливіше дає робити учневі. Усе починається з короткого екскурсу в історію цієї техніки, а вже потім переходимо до найцікавішого: одягнувши фартух, починаємо прикрашати квадратну скляну тарілку за допомогою «зворотного декупажу з однофазним кракелюром (ефектом тріщинок)». Складна назва, але досить простий процес. На початку роботи обов'язково знежирюємо поверхню, яку оздоблюватимемо. Перевернувши тарілку, надалі працюватимемо лише зі зворотним її боком. Найскладніше — обрати мотив майбутньої композиції. Особливість техніки полягає в тому, що вміти малювати для цього не потрібно, адже композиція робиться з акуратно вирізаних або обірваних руками малюнків звичайної багаточислової серветки.

Майстер дає завдання вибрати з великого пакету серветок п'ять новорічних мотивів, щоб урешті-решт зупинитися на янго-

Ось таку тарілку зробила кореспондент «Голосу України» під час майстер-класу.

лах та золотих сніжинках і зірочках. Пообривавши руками фрагменти, розміщують їх, як на душу лягло: янголи в центрі, різного розміру сніжинки та зірочки — по краях. — Далі беремо спеціальний прозорий клей для декупажу та приклеюємо наші аплікації навиворіт, картинкою донизу, розгладжуючи від центру пензликом, щоб не залишалося повітря під папером, — підказує Олена. — Потім на ті місця, які хочемо трохи «зістарити», наносимо спеціальний лак і підсушуємо його феном кілька хвилин. Звичайно, краще, щоб усе висихало природним шляхом, однак тоді робота займе не три години, а три дні. Виконавши все за інструкцією, губкою фарбую всю поверхню кольором, близьким до основного тону нашої аплікації — білим. Не минає й п'яти хвилин, як на та-

рілці з'являються «тріщини» — більші у місцях, де нанесено більше лаку. Підсушивши феном, наносу золоту фарбу та знову висушую. Перевернувши тарілку, не впізнаю її: янголи та сніжинки — наче власноруч намальовані, а на білій фарбі — золоті тріщинки. Напис «Голос України» — найскладніше випробування. Його виконання довірила киянці Ірині, яка відвідує вже не перший подібний майстер-клас. Ще кілька хвилин — і майже тригодинний творчий процес добіг кінця. Така тарілка — лише прикраса. Однак якщо у процесі використовувати спеціальні клеї та лаки, а потім близько півгодини «запікати» в духовці (при температурі 150 градусів), її можна буде мити та сміливо використовувати в господарстві. Ну, і хто тепер скаже, що власноруч зроблені подарунки — завжди аматорство?

Анна БОЙКО.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Як одягтися на зустріч до тигра?

ФОТОФАКТ

У березні цього року під час XXIV Українського тижня моди дизайнер Олена Буреніна показала зимову Африку. Це, звичайно, не антикризовий варіант, але розкіш того варта!

Фото Павла БАГМУТА (Укрінформ).

Якщо хочеться мати стильний вигляд, а фінансова криза з'їла всі ваші заощадження на новорічне вбрання, не впадайте у відчай. Пам'ятайте, що навіть найдорожчий речі завжди є дешевша альтернатива. І хто знає, може, вона, оця альтернатива, висить у вашій шафі. Отож перш ніж затягти звичне «мені нема чого надіти», передивіться уважніше те, що є. Отже, щоб задобрити тигра, слід бути йому до пари. Улюблені кольори покровителя року — білий, жовтий, сріблястий, золотий. Усе смугасте й плямисте також підійде. Доповняють образ аксесуари: всілякі брошки, кулони, браслети. Але тут головне не переборщити, а то конкуруватимете з новорічною ялинкою. Як виглядати модно без зайвих витрат, радять українські дизайнери: Олександр Гапчук: Грає рік білого тигра. Відповідно і кольори в моді — світлі й чисті. Класичні чоловічі сорочки завжди були ознакою гарного смаку й елегантності. До того ж білосніжна сорочка є в гардеробі будь-якого чоловіка. Її можна одягти із джинсами й вийде «розслаблений» і в той же час модний варіант. Плюс та-

кий комплект не потребує великих витрат. Українським чоловікам не раджу надягати краватку або шийну хустку, ми не в Англії. А от жилетка або светр із тонкої вовни з зимовим орнаментом створить враження затишку й ідеально підійде для зустрічі Нового року. Діана Дорожжкіна: Виходячи з практичних міркувань, ошатний теплий жилет з різноманітним декором (мінімалістичним або, навпаки, з безліччю деталей) у новорічну ніч буде дуже доречний. Його можна надягти із джинсами на водолазку й виглядати стильно, вигадливо й модно. А найголовніше — буде тепло, адже наші краса й здоров'я тільки в наших руках. Якщо зустрічаєте Новий рік удома, то потрібно вибрати насамперед комфортний одяг. При цьому вистачить кількох акцентних деталей, які піднімуть настрій і зроблять річ ошатною. Це може бути гарна шаль, об'ємна підвіска, смішна брошка або пояс. Те, що приверне до себе увагу й зробить навіть найпростіше вбрання цікавим. Ну і, мабуть, головна прив'язка до будь-якого Нового року — гарний настрій. Наталія ОВДІЄНКО.

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Мішень — спецзамовлення

Наприкінці 80-х на велике національне полювання вийшла вся країна. Полювали на все: продукти, одяг, батарейки, лампочки... І раділи кожному трофею. Особливий ажіотаж починався за кілька місяців до Нового року. Шукав «Московську», а знайшов «Шахтарську»? Згодиться й така. Шукав сметану, а знайшов масло? Ще краще. Отож на святковому столі буде не сметанник, а «Наполеон»!

Я на своє перше полювання вийшла в червоний день календаря. Нас, десятикласників, за традицією вирішили звозити на святкування Великого Жовтня до Білокам'яної. Пакуючи валізи, батьки складали список, що привезти з Москви. Моє завдання було лаконічне: будь-що до новорічного столу. Але чи досвіду забракло, чи відвернулася мисливська фортуна, та завдання я провалила. До від'їзду залишався один день, а у моїй валізі лежало тільки чотири консерви салаки, про яку московська продавчиня сказала, що це нічим не гірше за шпроти. І ось коли московські канікули добігли кінця і в екскурсійних планах залишився тільки Мавзолей, до нас підійшла вчителька і, ніяковіючи, попросила: «Дівчата, ви вже дорослі. Зрозумійте мене правильно. Наші викладачі дали мені замовлення: привезти з Москви презервативи. У сусідній аптеці є, але дають тільки по 10 штук в одні руки. Як мені їх розділити? Навіть по одному не вистачить. Якщо ви можете...» Ми, звичайно, змогли. В одну мить ми виростили у власних очах від шалено відповідальної місії, яку було на нас покладено. І дружинним строєм пішли до аптеки. Аптекарка позирала на нас із цікавістю, вряди-годи зиркаючи на непевну особу, що стоїть біля входу в аптеку і збирає презервативи.

Коли трофеї було здано, настала і наша зоряна година. «Дівчата, у сусідньому гастрономі дають шампанське. Червоне, «Артемівське». По дві пляшки в одні руки. Ходімо я вас проведу. І постою поруч. Про всяк випадок». Про всяк випадок ми позичили у вчительки косметику і нашвидкуруч домалювали собі кілька років. Потім з трофеями у кожній руці пробіралися до спортивного залу московської школи, де стояли наші розкладачки. Вчителька йшла попереду, перевіряючи дорогу. Стояла на шухері, поки ми ховали шампанське у валізи, уявляючи, як зрадіють батьки, бо цей Новий рік точно буде з шампанським. А потім — знову нашвидкуруч — змивали косметику, бо на нас чекав Мавзолей. Але ту чергу нам вистояти так і не пощастило. Наталія ФІЛІПЧУК.

Пляму на шпалерах закрит... Айвазовський

тові порядку передали на зберігання уманським музейникам.

— Саме відтоді я не можу спати спокійно, — скаржиться виконуючий обов'язки директора краєзнавчого музею Юрій Торгалло. — Справа про розкрадання картин слухається в суді ось уже більш як два роки.

У його столичних колег настрої не ліпший, адже мода позичати музейні цінності для прикрашання високих кабінетів прийшла в глибинку з Києва. До того ж найбільші й далеко не бідні цінителі мистецтва сидять на Хрещатику.

Так, у кабінеті секретаря Київської Олеси Довгого висить робота Олександра Хвостенка-Хвостова «Площа Богдана Хмельницького. Зимовий пейзаж» (1954 р.) із фондів Музею історії Києва.

— Це полотно видавали не в Київську, а в КМДА, — розповідає головний хранитель музею Людмила Сургай. — Але, як бачите, картини перетасовують, переносять із кабінету в кабінет, не ставлячи нікого до відома. А всі наші листи з проханням повернути їх або хоча б як належить скласти договір оренди, залишаються без відповіді. Загалом для оздоблення приміщень КМДА з Музею історії Києва було видано 17 полотен: частину — в 1992—1994 роках, решту — в 2006-му. Тринадцять нам так і не віддали, зокрема й кілька робіт Сергія Шишка.

Музейники категорично проти будь-якої безплатної оренди, тим паче що установи культури сьогодні у злиднях, а деякі ще й «без певного місця проживання»... Відтоді, як Музей історії Києва «попросили» із Кловського палацу, де нині розташовується Верховний Суд, його тимчасово розквартирували на четвертому поверсі Українського дому. «У нас є виставковий зал, але лівова частина безцінних експонатів змушена «жити» в ящиках, складених у шість-сім поверхів, — каже Людмила Сургай. — Зберігати живопис у таких умовах не можна. І це нам ще пощастило, оскільки в Українському домі підтримується постійний температурно-вологісний режим».

Охороняти художні цінності має Державна служба охорони Міністерства внутрішніх справ. Коли цього року Київська міськдержадміністрація заборгувала вартовим порядку значну суму, ДСО просто відкликала своїх співробітників з декількох установ культури. У тому числі з Київського музею Російського мистецтва.

— Тим самим вони порушили щонайменше один указ Президента і дві постанови Кабміну. Але цього

заморозило рахунки Київського музею російського мистецтва. Тепер ми не можемо скористатися навіть тими коштами, які заробили самі».

Але, незважаючи на підступи чиновників, музею вдалося повернути до своїх фондів всі твори мистецтва, видані в тимчасову оренду.

— Хоча за них теж довелося поборотися, — згадує Юрій Вакуленко. — Протягом 20 років два десятки наших шедеврів прикрашали Маріїнський палац. Частину робіт із музей-

не помітили ані прокуратура, ані міліція! — дивується його директор Юрій Вакуленко. — Нині у нас з охороною все в порядку, але борги перед ДСО знову зростають — під кінець року, думаю, вийдемо на суму в 100 тисяч гривень.

Нещодавно до закону про музеї було внесено зміни: фінансування охоронних заходів перейшло в розряд захищених статей бюджету. «Спочатку ми зраділи, але потім помітили застереження — нововведення стосується винятково музеїв держпідпорядкування, — каже Юрій Вакуленко. — Ось так у нас ставляться до культури... Дійшло до того, що наприкінці року міськказначейство без усяких на те підстав

ної експозиції забрали в радянські часи, частину — в 1995 році за наказом Мінкультури. Коли строк оренди минув, Державне управління справами, — горезвісна ДУСЯ, — відмовилося їх повертати. Там були Шишкін, Левітан, Васнецов... Проте ми все до кряхті повернули в музей. Останнім, близько двох років тому, забрали «Волгу біля Жигулівських гір» Айвазовського. Це велике полотно з палацу ніяк не хотіли відпускати. Казали, їм нема чим закрити пляму, що утворилася під Айвазовським, — на тлі вигорілих шпалер.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Фото Олександра КЛИМЕНКА (з архіву «Голосу України»).

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Києво-Печерський скарб

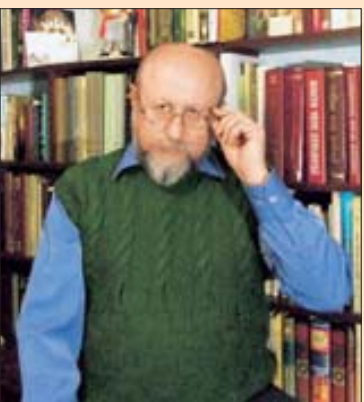
Моє життя сповнене мисливсько-пошукового азарту. Але полюю я... за цікавими подорожницями минулого, складаючи які до купи, реконструюю картинку давнини.

Мене уже багато років, наприклад, цікавила доля Григорія Ілліча Новицького, випускника Києво-Могилянської академії, який став своєрідним українським Дідом Морозом у Сибіру. Григорій працював канцеляристом, на дипломатичній роботі, зокрема гетьманським резидентом при польському коронному гетьманові Адамові Сенявському. Відомо, що за наказом Петра I у 1709 р. його арештували за агітацію підтримати Україну у визвольній боротьбі й згодом відправили до Сибіру. Там наш співвітчизник займався науковою роботою, просвіщав місцевий люд, учив дітей осяжків грамоти. Те, що він був як на той час вельми освіченою й неординарною людиною, підтверджує праця «Короткий опис про народ остяцький», яку він написав на засланні 1715 р., вивчаючи побут, звичай тубільців.

Але де ця книга? Довгочасні пошуки її не мали успіху. Але якось під час відпустки прийшов оглянути потрібні мені книги у Національну бібліотеку ім. В. Вернадського. Мені не пощастило — якраз був санітарний день! Щоб не повертатись додому ні з чим, вирішив зайти в історичну бібліотеку на території Києво-Печерської лаври. Я був по-справжньому вражений, коли дізнався, що тут недавно зробили ревізію фондів і... зафіксували це рідкісне видання. Невдовзі я читав стародрук. У «Короткому описі про народ остяцький» є не тільки цікаві історичні, географічні, етнографічні екскурси, подробиці, спостереження автора, а й зразки його поетичної творчості.

Попри трагічні і сумні реалії заслання, Г. Новицький не занепадав духом і зумів створити працю, яка стала цінним першоджерелом для пізнання історії, побуту, життя сибірських народів. Цим подарунком українського Діда Мороза, життя якого скінчилося 1727 року, сибірські науковці користуються й досі.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Полювання на шедеври — справа ризиківана. Тому що меркантильна любов до мистецтва завжди підпадала під низку статей Кримінального кодексу. Але якщо полювання оголошували добродієм при посадах і краватках, закон дивним чином виявлявся на їхньому боці.

Не випадково практику прикрашати «державні органи» творами мистецтва з наших музеїв вважали нормою. Побувавши у високих кабінетах, далеко не всі полотна поверталися назад...

Усім відомий скандал, що розгорівся навколо викрадення 21 шедевра з Уманського краєзнавчого музею. У крадіжці обвинувачують його колишнього директора, колишнього начальника одного з райуправлінь міліції, екс-капітана СБУ й колишнього директора Ямпільського водоканалу. Попросивши в оренду шедеври Глушенка, Яблонської та інших майстрів, злочинці замінили оригінали копіями. Справа дійшла до суду, але повернути вдалося лише частину поцупленого. До речі, одне з украдених полотен — «Зимове сонце» Миколи Глушенка — тоді «засвітилося» в Києві, в Українському домі. Його виставили на продаж на Великому антикварному салоні — за 750 тисяч гривень.

...Оскільки ті само особи були замішані у крадіжці з Музею образотворчого мистецтва міста Ямпілля, обидві справи об'єднали в одну. Всі знайдені картини — й місцеві, й ямпільські — до завершення суду вар-

Призи на наш дитячий фільм

Під час нашої зустрічі з продюсером та режисером «Прикольної казки» — першого за роки незалежності повнометражного українського дитячого фільму, створеного на київській кіностудії «Інтерфільм» за підтримки Державної служби кінематографії Міністерства культури і туризму України, — надійшла ще одна приємна звістка. На Міжнародному кінофестивалі, який щойно завершився в Києві, вони знову кращі. До речі, у фестивалі брали участь фільми з Франції, Росії, Сербії та України, а в журі були діти. «Найнеупередженіші глядачі й поціновувачі», — каже режисер фільму Роман Ширман. Так само діти були й першовідкривачами «Прикольної казки». Ще до широкого прокату фільм отримав нагороди на XVI Міжнародному кінофестивалі в Артеку. Тоді він виграв у номінації «Найзахоплюючий фільм» та «Краща дівчинка актриса». Для авторів це дуже цінні призи, бо присуджені Великим дитячим журі, до складу якого входило більше 3,5 тисячі дітей. В програмі фестивалю того разу брали участь 20 фільмів з Німеччини, Ізраїлю, Білорусі, Франції, Росії, яка, до речі, була представлена зразу п'ятьма фільмами.

А вже незабаром «Прикольну казку» оцінили і дорослі — на IV севастопольському Міжнародному кінофестивалі та Міжнародному кінофестивалі продюсерського кіно «Кіно-Ялта». Потім режисер фільму Роман Ширман і продюсер Олена Фетісова стали лауреатами премії Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки, а сам фільм здобув гран-прі XIII Міжнародного кінофестивалю «Золоте курча». Восени отримали гран-прі X Балканського фестивалю фільмів та телевізійних програм для юнацтва в Болгарії. І вже зовсім нещодавно, коли стаття готувалась до друку, стало відомо, що у

грудні на III Відкритому телефестивалі «ТелеПрофі» в Російській Федерації наша «Прикольна казка» отримала приз за кращий іноземний фільм для дітей.

— Дуже престижно вважалося для себе ще одну нагороду Міжнародного дитячого кінофестивалю в Китаї, — кажуть автори фільму. Вже сам факт відбору до конкурсної програми цього знаного у світі кінофестивалю є великою честю для кінематографістів. Усього цьогогоріч (а фестиваль проводять раз на два роки) в конкурсі брали участь 30 фільмів із 18 країн світу.

Одне слово, призи, що їх завоював наш дитячий фільм,

сиплються, як з рога достатку, жартують автори фільму. І не без гордошів заявляють, що їм вдалося нарешті зламати стереотип, а, вірніше, наш споконвічний комплекс, що наше, українське, апriori не може бути кращим. Воно вже ним є!

Починалося все, власне, як у казці.

— Одного разу, коли мені зателефонувала відомий український продюсер Олена Фетісова і запропонувала — давай знімати казку, я ледве трубку не випустив, — каже Роман

бо відчув, що нічого так не хочу, як зняти казку.

А коли оговтався, каже пан Роман, то зрозумів, у яку історію потрапив.

— По-перше, я ніколи не працював у цьому жанрі. А по-друге, добре знімати десь у Європі чи Голівуді, де існує дуже потужна і десятиріччями опрацьована дієва система державної підтримки створення та дистрибуції дитячого кіно.

Та відступати було нікуди. — Поступово, завдяки величезному ентузіазмові Олени,

Ширман. Я ж — документаліст! Та Олена вела далі — а давай зробимо незвичайну казку — прикольну, красиву, іронічну, з гарною музикою. Не знаю, що це було, але через три хвилини я вже погодився,

наша «авантюра» набувала обрисів. Вдалося знайти підтримку нашої ідеї та отримати фінансування фільму від Міністерства культури України. Коли з'ясувалося, що коштів для створення фільму-казки

Циганська доля не в окорочках!

Перед Новим роком у Черкаському обласному муздрамтеатрі ім. Тараса Шевченка зіграли прем'єру комічної опери «Циганський барон» Йоганна Штрауса-сина. Це міжнародний проект: продюсер від України — Сергій Проскурня, а його зарубіжний партнер — Здіслав Супеж, що представляє Міжнародний фонд оперних постановок. В середині січня виставу поведуть за кордон, показуватимуть в Нідерландах і Бельгії, а на День театру, 27 березня, поновлять на черкаській сцені.

У біографіях більшості хороших композиторів, які писали опери, часто можна зустріти такий пасаж: «був дуже вимогливим до лібретистів». Але то не про геніального Штрауса-молодшого — цей писав музику на будь-який текст, що б не пропонували. Саме тому його оперети — суміш блискучих арій, ансамблів, хорів та сюжету, якого не здатна переказати жодна людина на цьому світі. А професійні драматурги кажуть про них дуже просто: «повний дурдом». Щось із цим зробити намагалися не лише радянські функціонери від культури — спроби «переписати» Штрауса були навіть на батьківщині композитора або дати змогу публіці нарешті зрозуміти, що саме відбувається на сцені.

Український продюсер вистави Сергій Проскурня опинився в ситуації Штрауса, коли практично з нічого треба зробити все. За основу — вперше в Україні! — взяли оригінальну партитуру. Виконавців для міжнародного проекту збирали звідусіль. Вокалістів головних партій з хорошими голосами та ще кращою німецькою вимовою знайшли в Австрії, Німеччині та Нідерландах. Черкаси забезпечили хор, балет та оркестр, з якими працювали голландські режисер Марк Крон та диригент Пітер Кокс. Обом постановникам трохи за п'ятдесят і відчувається, що свою справу вони можуть робити із заплушеними очима.

Мені пощастило бачити генеральну репетицію вистави, на яку диригент прилетів буквально за годину до її початку, а Дітер Гоффінг (виконавець ролі Омоная), такого собі «бога з машини», встиг якраз на другу дію. Оркестр маленький, ріденький, більшість музикантів ледве витягують

власні партії. Актори бояться піднятися на другий поверх бутафорного будинку, бо погано закріплена драбина от-от зламається. За мірками наших стаціонарних театрів — абсолютна катастрофа! А тут — блискуча, легка і весела вистава. Бо видатний авантюрист Сергій Проскурня точно знає: в мистецтві, як, власне, і в житті, розумна хитрість та вміння обійти гострі кути важать більше, аніж наполегливе і занадто чесне крокування утоптанім шляхом.

Навіть якщо знаєш німецьку, дуже важко зрозуміти, що, де і чому відбувається на сцені: хтось шукає наречену, а знаходить загублену дружину, а ще комусь уві сні відкривається місце, де заховано скарб. Оттокар — це син гувернантки доньки свинаря. Звучить це дуже поетично, але зрозуміти і тим більше запам'ятати таке — неможливо. Здається, що сюжет «Циганського барона» навмисно заплутаний настільки, щоб глядач взагалі забув про нього, слухав чудесні арії і насолоджувався дотепністю простих побутових замальовок, у яких циганський хор схожий на компанію наших бомжів (художник по костюмах — Марріт ван дер Бюргт), а величезні, несправжні і навмисне сильно перебільшені свинячі окорочки, шматки торта та злитки золота літають по сцені з рук у руки, та в кінці кінців, як за-

ведено, виявляється, що навіть щастя опереткових героїв не в окорочках.

Найпростіше це прочитується в декораціях, виготовлених за ескізами німецько-нідерландського сценографа Карела Шпанхака. Усю першу дію та початок другої фасади будинків багатого свинаря Зупана (ліворуч) та циганки-злидарки Чіпри (праворуч) — підозрілого зелено-коричневого кольору. А як тільки особисте щастя героїв починає налагоджуватися, обидві «стіни» обертаються своїм зворотнім, жовтогарячим боком, і ті самі декорації із занадто реалістичних перетворюються майже на казкові.

Проте справжня казка — це виконавці головних ролей. Найкращий з усіх — блискучий комічний баритон Берт Шімхоффер (свинаря Зупана). Але й решта — Андреас Шагерл (Барінкай, той самий циганський барон), Крістіна Хосрові (молода циганка Саффі, з якою Барінкай одружується), Ріта-Люція Шнайдер (Чіпра, стара мати Саффі), Свеа Йонсен (Арсена, донька свинаря), Стан Ламбрегтс (інспектор з купами паперів Карнеро), Даніела Бюйк (Мірабелла, гувернантка Арсени) — не просто чудові співаки, але й темпераментні, позбавлені опереткових штамів актори, для яких у «Циганському бароні» важливо не «красу голосу продемонструвати», а зробити публіку щасливою.

Юлія БЕТЯ.

сиплються, як з рога достатку...

європейського рівня замало, знайшли партнерів в Естонії, яким дуже сподобався сценарій. Вони отримали необхідне фінансування від Міністерства культури Естонії та естонських кінофондів. Так наш фільм перетворився на міжнародний кінопроект, який був реалізований на принципах копродукції.

Загалом, якщо коротко, то «Прикольна казка» — це історія про Ромео і Джульєтту на сучасний манер. Тут середньовічні лицарі озброєні сучасними автоматами, вони користуються ноутбуками та слухають музику «Океана Ельзи». Відбувається все в двох королівствах — Несчастливому і Войовничому. В обох королівствах люди займаються дурницями — в одному тільки безуспішно воюють, в іншому — безкінечно скаржаться на тяжку долю.

— Ну все як про нашу ситуацію в державі!

— Жодних паралелей! Це дитяче кіно!, — каже продюсер Олена Фетісова. До речі, нам весь час це закидають. Причому кожний проводить свої паралелі. Кажуть: «А, так це ви про те?!» Хтось розгледів стосунки у парламенті, хтось — Києва з Москвою. А ми просто знімали казку. До речі, на фестивалі українського кіно в Ірландії взагалі був кумедний момент. Перед показом, а наш фільм, до слова, відкривав цей фестиваль, до мене підходить директор Ірландського кіноінституту та каже, що «Прикольна казка» йому дуже подобається, а по-

тім делікатно так починає натякати, що ситуація у фільмі дуже нагадує досить непрості взаємини Ірландії та Англії. Каже, от у вас принц грає на арфі, а цей кельтський музичний інструмент є національним символом Ірландії, таким, як тризуб в Україні. До речі, в Ірландії навіть погода міняється 100 разів на день, як у вашому фільмі! Ми вже самі збентежилися трохи. Але пройшов показ, нас так тепло приймали і професіонали, й глядачі, що після того ми вирішили не зважати на жодні натяки про паралелі. Тим паче, наша казка зі щасливим кінцем.

Уже в новому році «Прикольну казку» матимуть змогу подивитися маленькі естонці. Як ми уже зауважили, естонці виступили в проєкті як молодші продюсери (10 відсотків бюджету фільму. — Авт.).

— До речі, всі зйомки також відбувалися в цій країні — в її чудових середньовічних замках на узбережжі Балтійського моря, бо Роман Ширман каже, — хоч замків у нас справді багато, та, на жаль, вони в такому жалюгідному стані, що яскраву казку в них точно не знімеш.

Однак повернімося до рідної України. Крім призів і нагород фільм цього року успішно пройшов у прокаті та вийшов на DVD. Звичайно, якби в нас були кошти на потужну рекламу, каже Олена Фетісова, то аудиторія могла бути значно ширшою. Але й так добре. Адже знадобилася майже півроку, щоб знайти українського дистриб'ютора. Усі відмахува-

лися. Мовляв, наше кіно не дивляться, тим паче українською мовою, до того ж дитячий фільм. Звичайно, простіше показати уже розкрученого того ж таки «Гаррі Поттера», і на рекламу не треба витрачатися. Утім, нам все ж таки вдалося знайти дистриб'ютора, який вболіває за українське, і прокат відбувся. До речі, ще й прибутковий.

Поліпшити кіновиробництво могло б і законодавство, кажуть митці. До речі, нині в парламенті лежать одразу два законопроекти. За визнанням фахівців кінематографії, обидва дуже гарні і їх навіть не треба дотрацьовувати. Але біда в тому, що один належить одній політичній групі, а другий — іншій. І ніхто не хоче підтримати своїх конкурентів, — розповіли мені автори «Казки».

— І при цьому, я знаю, ви все-таки будете плани?

— Дуже хотілося б зробити українське кіно європейського рівня для дорослих. Приміром, зараз ми працюємо над двома дуже амбіційними проєктами, які плануємо реалізувати в копродукції з європейськими країнами. Це трагікомедія Романа Ширмана «Дві сестри, або Тепер я буду любити тебе» та біографічна драма «Параджанов». Затримка рейсу» (автор сценарію Олена Фетісова). Обидва кінопроекти вже представлені на європейських кінофорумах і викликали зацікавленість зарубіжних продюсерів.

Одне слово, із цієї розмови я винесла, що з такими невиправданими оптимістами кіно в Україні таки буде, воно вже є.

Марина КРИВДА.

На знімках: кадри з фільму.

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Спасібо, товарищі!

Люблю полювати на книжки. Це нагадує збирання грибів — але азартного серцебиття у тебе не менше, ніж у справжнього мисливця.

Іноді не так цікава книжка, як полювання на неї. Ось недавно попросили написати про двотомник мемуарів генерала Голушка, останнього голови КДБ УРСР. Це було в день пам'ятного великого снігопаду. По телефону запевнили, що книжку вручать на презентації, в Музеї Збройних сил України. Я приїхав туди за півгодини до початку. За книжками вже стояла черга. Видавали за списком, де мене не було. Телефоную колезі, відповідальному за пресу — він застрів по дорозі в снігу. А купа книжок танула, й мій азарт ріс, бо коли чогось не дають, то цього дуже хочеться. Серед щасливчиків, яким дали мемуари, був хтось схожий на экс-прокурора Потєбенька, а ще — люди, схожі на генерала Марчука, экс-прем'єра Фокіна, на товаришів Крючкова, Деркача-старшого й інших поважних осіб. Вони всідалися на стільцях у залі, притиснувши до себе двотомник, — як діти з торбочками новорічних подарунків, немов чекали Діда Мороза. З'явився генерал Голушко «Здравствуйте, товариші!»

Він говорив майже годину. 1991 року цей генерал міг пригасити нашу тодішню ейфорію, але не пригасив. Цікаво б почути від нього про це тепер. Та він повернувся інакше. Мовляв, я, товарищі, не згадую про суверенітет України, бо це вопрос щепетільний. А націоналізм, товариші, це така зараза! Ви щасливі, що не відчуваєте його. А у нас в Росії ця зараза вибухає щоденно — в Чечні або ще десь. У книзі є глава про шкільну вчительку російської мови, яка була у мене в Казахстані. Я вдячний їй, бо я ж тоді на дикому суржику балакав, а вона мене навчила справжньої російської мови. Ця вчителька й досі живе там, і їй тяжко, бо там багато казахських націоналістів. Чому вони такі невдячні? Ми ж їх грамоти навчили! А ви знаєте, товарищі, що до 1922 року український ЧК був незалежний від Москви, і жилося тут тяжко. І голова українського ЧК писав Держинському, що наші жінки-чекістки підробляють на панелі, щоб прогодувати сім'ю. Й Держинський допоміг нашому ЧК фінансово. Це так зворушливо, товарищі. А от мені незрозуміло, коли тепер героїзують декого. Чому героїзують УПА? Ми ж не героїзуємо Власовську армію!

Ця логіка — убивчо простодушна, хоч і не генералові ясно: УПА воювала-таки проти чужої держави, а Власов — проти своєї. Втім, його слухали, затаївши подих, — бо чули те, за чим сучили. Промову генерала увінчали аплодисментами. Я теж був щасливий. Бо ця пригода чудова, ніби збирав гриби, а опинився в компанії ведмедів, про яких думав, що вони вже не водяться у нас літ двадцять.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Мал. Олександра КУСТОВСЬКОГО.

Вперед, на Ванкувер!

Вогонь XXI зимових Олімпійських ігор запалає на ванкуверському стадіоні «Бі Сі Плейс», даючи офіційний старт Іграм-2010, за медалі яких змагатимуться спортсмени з більш як 80 країн світу.

представника сімейства дельфінових, також є одним із символів місцевого хокейного клубу «Ванкувер Кенакс», що виступає в НХЛ. За словами Коррін Гант, головним малюнком нагород для Параолімпіади дизайнери обрали стилізоване зображення ворона, характерне для індіанських тотемів.

Перш ніж зупинитися на остаточному варіанті, Арбел і Гант, які обоє є уродженцями Ванкувера, підготували 48 різних ескізів олімпійських медалей. Крім неповторного дизайну, нагороди Ігор-2010 виявилися чи не найважчими в історії Олімпіад: їхня вага коливається від 500 до 576 грамів, залежно від виду медалі. Це було зроблено на прохання спортсменів, чия думку про те, якими мають бути олімпійські нагороди, враховувалися при їх створенні.

На виготовлення золотих медалей (на знімку одна з них) було використано 2,05 кілограма золота — по шість грамів дорогоцінного металу на кожну. На виготовлення нагород також пішло 903 кг міді й 1950 кг срібла, наданих металургійною компанією «Тек Ресурсез», штаб-квартира якої знаходиться у Ванкувері.

Карбував нагороди Королівський монетний двір Канади, який розпочав роботу над цим замовленням у липні 2009 року. Всі 615 нагород для Олімпійських ігор і 399 нагород — для Параолімпіади виготовили ще до листопада — більш як за три місяці до старту Ігор-2010. Раніше розміщений в Оттаві Королівський монетний двір уже виконував подібну роботу для літньої Олімпіади 1976 року, котру приймав Монреаль.

Олімпійські нагороди мають більш традиційну круглу форму, їхній діаметр — 100 мм. Медалі для параолімпійців являють собою щось середнє між квадратом із заокругленими кутами та еліпсом, їхня ширина 95 мм. Товщина всіх медалей — близько шести міліметрів.

На відміну від більшості «попередниць», ванкуверські олімпійські медалі не плоскі, а вигнуті: їхні творці спеціально пішли на це, натхненні хвилями Тихого океану, а також сніжними просторами й гірськими краєвидами Британської Колумбії.

На аверсі кожної медалі разом із символічним зображен-

ням косатки або ворона, які наносяться на метал лазером, також вигравірувані, відповідно, олімпійські кільця або параолімпійський логотип. Реверс медалі містить назву Ігор англійською і французькою (офіційні мови як Канади, так і Міжнародного олімпійського комітету), емблему Ванкувера-2010, а також назву виду спорту й дисципліни, в якій вона буде розіграна. Параолімпійські нагороди мають, крім того, написи шрифтом Брайля — для читання сліпими.

Девіз Ігор-2010, також двома мовами — With Glowing Hearts/Des plus brillants (3 палкими серцями) — розміщений на синьо-зеленій медальній стрічці. Кожна така стрічка може витримати до 90 кг.

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Чеченська вівчарка

Увесь світ ділиться на собачників і несобачників. Причому наявність чи відсутність собаки у людини, що належить до першої групи або до другої, зовсім не обов'язкова.

Приміром, стоїмо із сусідкою біля під'їзду. Поруч — мій пес. Він злегка кульгає. Мимо йде жінка, вітається, і відразу в лоб мене запитує: «Рентген робили?». Я коротко пояснюю, у чому проблема, і ми ще хвилин десять поділилися одна з одною досвідом лікування забитих собачих кінцівок. Потім жінка прощається й йде. Сусідка запитує: «Це твоя знайома?». «Перший раз бачу!», — відповідаю я. Подив така ситуація викликає тільки у групі «несобачники»...

Що стосується полювання, то мій собака породи лабрадор-ретривер любить полювати на ... мобільні телефони. Тому що ті, хто розмовляє по телефону на вулиці, не можуть повною мірою звернути на нього увагу й захоплено вимовити: «Який красень!». І якщо я розділила весь рід людський на дві частини, то «красень» зробив те саме. Його дві частини: це «А» — ті, хто його хвалять і ним захоплюються, «Б» — інші. Власне, до «Б» належать ті, у кого він, за допомогою стрибка до вуха, намагається відняти засіб зв'язку. Більшість із тих, хто піддався «нападу» бандита, що відчайдушно крутить хвостом, звичайно, обурюються. Але попадаються й такі, хто пізнає у «гіршому» чорному Робін Гуді диванного компаньйона на прізвисько «собачка Путіна». І жартують, мовляв, виростили нову небезпечну породу — «лабрадора-ротвейлера»... Якби вони знали, з чим цей «ротвейлер» дружить!...

Це наш сусід по дачі — французький бульдог... Мурзік. Для тих, хто не знайомий з породою — це маленький, але масивний і мускулистий собачка. При цьому на відміну від імпульсивного й грайливого «ротвейлера», темперамент у нього нордичний. Собака винятково дисциплінований і абсолютно неагресивний. Ось гуляв він якось із хазіяном по дахах, а робітники в цей час будували неподалік громадський коледж. Сусід зупинився біля них, Мурзік же десь за поворотом нюхав черговий кушчик. Розписавшись на ньому, він рвонув на пошук хазіяна. Далі — така сцена: робітники кам'яніють. При цьому один вимовляє: «Мать твою, зараз розірве...» А пес, наздогнавши хазіяна, всіх мирно обнюхав і побіг далі. Коли він відбіг на безпечну відстань, один із заробітчан тривожно запитав: «Це афганець у вас?» На що хазіяні відповіли: «Та ні, який афганець, чеченець!».

Відтоді всі сусіди кличуть нашого друга Мурзіка... «чеченською вівчаркою».

Яна СТАДІЛЬНА.

АНЕКДОТ В ТЕМУ

Розмовляють у цирку два тигри на арені:

— Ти помітив, публіка сьогодні якась зовсім невесела!

— Давай її розвеселимо!

— Ага! Тим більше, огорожа зовсім невисока...

Косатка, або кит-убивця, як ще інколи називають цього найбільшого м'ясоїдного

І дерева на дахах...

Ванкувер, столиця XXI зимових Олімпійських ігор і провінції Британська Колумбія, знаходиться на західному узбережжі Канади, восьме за величиною місто країни.

2005 року Ванкувер було визнано найкращим за якістю життя містом у світі.

Олімпіада відбудеться з 12 по 28 лютого у трьох містах — Ванкувері, Річмонді (передмістя Ванкувера) та Вістлер-Блеккомбі (126 км від столиці Ігор). Ванкувер прийме фігурне катання, хокей і шорт-трек. Річмонд — фрістайл, ковзанярський спорт і сноуборд. Вістлер-Блеккомб — гірські лижі, бобслей, санний спорт, скелетон, лижні перегони, біатлон, стрибки з трампліна і двоєборство.

Мер Ванкувера Грегор Робертсон уже передав виконавчому керівникові Оргкомітету Ігор-2010 Джонові Фурлонгу ключі від Олімпійського селища. «Серце» головних зимових стартів розташувалося в мальовничому місці, на березі затоки. Багато років тому тут була промислова зона, але тепер на її місці зведено комплекс будинків, який відповідає найвищим світовим екологічним стандартам, — з дахами, які засаджені деревами, унікальною системою збереження енергії. На території селища сформовано інфраструктуру: від зручної транспортної розв'язки до численних ресторанів і магазинів. Учасники Ігор зможуть також скористатися послугами банку, пошти, поліклініки та кількох інтернет-кафе.

Перші мешканці з'являться в Олімпійському селищі наприкінці січня. Загалом очікується, що під час змагань Бі-

лої олімпіади-2010 тут будуть перебувати більш як 3000 спортсменів, тренерів і суддів. Але офіційно селище відкриє свої двері 4 лютого, за вісім днів до старту Ігор. А державний прапор української делегації урочисто замайорить 11 лютого.

Репортерська армада

12 січня 2010 року у Ванкувері відкриється головний прес-центр, який спочатку працюватиме за скороченою програмою — з 8.00 до 22.00, а вже 29 січня головна будівля для всіх ЗМІ перейде на цілодобовий режим роботи. В загальному залі прес-центру буде 600 робочих місць для журналістів і 128 — для фотокорів.

Як зазначають організатори, в конференц-залі на 450 місць здійснюватиметься послідовний переклад на сім мов (англійську, французьку, німецьку, російську, італійську, японську плюс одна мова, яка буде визначена залежно від складу учасників прес-конференції).

Всього на XXI зимовій Олімпіаді буде акредитовано 2800 пишучих і фотожурналістів, 2200 чоловік, які забезпечуватимуть телетрансляцію і майже 7 000 технічних співробітників — загалом 11 800 чоловік.

Наші надії

Багатьох прихильників спорту цікавить, на які нагороди претендуватимуть українські олімпійці. Слід зазначити, що наша країна ніколи не була фаворитом зимових Олімпіад. За час незалежності їх проводилося чотири. На рахунок українців лише одна золота медаль. 1994 року в Ліллегаммері (Норвегія) її завоювала фігуристка Оксана Баюл.

Отож, і у Ванкувері ми вже за традицією можемо розраховувати на медалі в

біатлоні та фігурному катанні. Покладаємо надії на пару фігуристів Тетяна Волосожар/Станіслав Морозов. У біатлоні можуть поборотися за місце на п'єдесталі сестри Семеренко, Олена Підгрушна, Оксана Хвостенко та Лілія Вайгіна-Єфремова.

Кандидатів від України на поїздку до Ванкувер 83. Але цей загін значно зменшиться. Остаточні імена тих, хто відправиться до Канади назвуть 30 січня.

Склад майже визначився

За словами президента Федерації біатлону України Володимира Бринзака, на Олімпійських іграх наша країна буде представлена 11 спортсменами: 6 жінками та 5 чоловіками. У складі жіночої збірної до Канади гарантовано поїдуть сестри Віта і Валя Семеренко, Оксана Хвостенко, Олена Підгрушна та володарка бронзової медалі минулих зимових олімпійських стартів Лілія Вайгіна-Єфремова. У чоловіків місця у складі збірної вже зарезервовали Сергій Седнев, Андрій Дериземля, Вячеслав Деркач та Олександр Біланенко.

Першим стартом нового року стане етап Кубка світу в Обергофі (Німеччина), який триватиме з 4 по 10 січня. Наступний етап, який прийматиме німецький Руполдінг, синьо-жовта збірна пропустить. А вже 29 січня українські біатлоністи прибудуть до Канади.

Хіт сезону — кульки з написом «Ми перемогли свинячий грип»

Навіть якщо до Нового року залишилося всього півдня, ще не пізно придбати деревце та святково його прикрасити. Цьогорічні тенденції ялинкової «моди» дають широкий простір для фантазії. Для новорічної красуні згодиться будь-який варіант: від дизайнерського шику до бюджетного, чи то кризового варіанту.

Ефект «засніженості» — на піку актуальності

Аби відповідати останнім тенденціям, новорічні прикраси для ялинки мають бути синіми, білими (або сріблястими), червоними та золотими. Сміливо додавайте білосніжних янголиків, сріблястий «дощик» і кульки, кажуть дизайнери. Особливим «писком» моди цього року буде дерево із ефектом «засніженості» — все у прикрасах нижних відтінків топленого молока. Не втрачає актуальності й колірний червоно-золотий тандем — тож золотими кульками на червоних стрічках не лише можна, а навіть потрібно прикрашати ялинку. Також, радять фахівці, робіть помаранчево-чорні ялинки, під колір хазяїна Нового року, Тигра. Їх необов'язково фарбувати — можна купити балончик із аерозольною фарбою, що продається у будівельних супермаркетах. Але такий варіант підходить лише для дачного подвір'я, а для дерева у квартирі чи будинку згодиться й жовтогарячий та темний дощик. Серед цьогорічних тенденцій — тематичні прикраси. Кульки із написом «Прощавай, кризо!» та «Ми перемогли свинячий грип», іграшкові снігуроньки та діди морози у марлевих пов'язках роблять на замовлення. Якщо ж стандартні кульки та іграшки набридли, можна зробити прикраси власноруч — це вийде і дешевше, і оригінальніше.

Консерванти до святкового столу

Передноворічна метушня — це не лише полювання на ялинку та подарунки, а й на продукти до святкового застілля. У супермаркетах та на ринках справжній аншлаг, черги навіть за хлібом. Стоячи у такому натовпі з візком чи важкою сумкою, не вистачає ні часу, ні можливості перевірити якість товарів. Я вирішила дізнатися, наскільки продукти, які потраплять до новорічного столу, будуть безпечними. Тому вирушила у супермаркет і, незважаючи на стовпище візків та насторожені погляди охоронців, уважно вивчала етикетки тих товарів, які найчастіше потрапляють на новорічний стіл.

Той само хрін, тільки з ароматизатором

Переглядаючи соуси та приправи, без яких ні олив'є не приготуєш, ні холодець не приправиш, з прикрістю з'ясувала, що в упаковці, на якій був намальований хрін з червоним соковитим буряком, насправді той же хрін, тільки з ароматизатором буряку, фарбником та цілою низкою консервантів

(Е1422, 410, 412, 415, 223, 300). Ще більше вразив майонез. Кількість ароматизаторів та консерваторів у ньому просто зашкалює: Е 1450, 270, 202, 415, 385, 160а. Серед них є й один заборонений — Е385. Інші дозволені, але корисними їх не назвеш. Так, Е160а, як інформує «Портал споживача», шкідливий для шкіри. Серед переліку інгредієнтів майонезу природних складників практично не було — самі замінники. Воно й не дивно, раніше термін придатності майонезу був

Крім того, Новий рік — час змін, тож чому б не почати їх з ялинки? Приміром, пошити помаранчево-чорних тигренят або інших звірів. Немає тканини — виріжте їх з картону чи паперу і розмалуйте. Найкраще, що до такої роботи можна залучити всю сім'ю. Киянка Дана, приміром, вже кілька останніх років не купує нових іграшок — усі намагається робити сама: — На спеціальних курсах навчають розмальовувати новорічні кульки. Можна «перевдягти» і старі: достатньо обгорнути їх красивою тканиною, спеціальним папером чи фольгою. Якщо немає часу або натхнення, згодяться навіть цукерки, бублики, горішки та маленькі м'які іграшки. Що ж стосується матеріалів, то можна використовувати усе, що є під руками. Врешті-решт, як би ви не вирішили прикрасити новорічну ялинку, не варто забувати, що вона має передусім нести святковий настрій, тож і вибір прикрас, і сам процес оздоблення мають приносити задоволення.

А як у них?

Цікава тенденція помітна у Німеччині: тут на ялинку замість іграшок та «дощичку» дехто вішає... комп'ютерні дискети. Щоправда, пишуть місцеві ЗМІ, скляні кульки також популярні. Тільки не звичайні, а зі справжнім золотим чи срібним покриттям. Звичайно, таке дороге задоволення можуть собі дозволити лише забезпечені німці. А ось у Лондоні на піку популярності — «дерево суворої економії». Новорічну ялинку роблять із проволочки та пап'є-маше: вона зовсім не схожа на зелену красуню, та й, власне, на хвойне дерево. Як з'ясувалося, стовбур із голими гілками, який фарбують

Така ялинка цього року прикрашає Верховну Раду

білим аерозолем та прикрашають пластиковими кульками та неясковими лампочками, цьогоріч «прикрасить» домівки багатьох лондонців, нагадуючи про те, що рік, що минає, був нелегким.

Анна ЗАСЦЬ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

10 діб, а сьогодні — мало не півроку. Кетчуп, що потрапив мені до рук, містив модифікований крохмаль, а гірчиця — консервант — Е260. Тому, приправляючи новорічні страви, придивляйтеся до того, з чого ці соуси складаються.

Делікатеси під грифом «таємно»

Що за Новий рік без червоної ікри, копчених ковбас, оливко, ананасів та дорогих цукерок? Гадаєте, що формула «дорого, значить, якісно» працює? Нічого подібного. Перевіряючи консервовані ананаси та оливки, я взагалі не знайшла графі «склад продукту», а лише «харчова цінність». Можливо, аби не лякати клієнтів, виробники «упустили» цю важливу інформацію? А можливо, я її просто не знайшла, бо написана вона на бляшанці щонайменше шістьма мовами і такими маленькими літерами, що їх можна побачити лише через збільшувальне скло! Виходить, люди з поганим зором взагалі не можуть дізнатися, з чого складаються продукти, які вони купують. Дещо краща ситуація з ікрою. Взявши до рук бляшанку різних виробників, одразу побачила, що цей продукт містить два консерванти: Е200 та Е239. Обидва дозволені. Щоправда, 239-й може викликати алергію та є шкідливим для шкіри. Палка сервелату, вартістю близько 70 гривень за кілограм, нашпигована Е450, 451, 621, 575, 301, 621. Причому останній консервант, хоч і дозволений, проте небезпечний для астматиків та викликає руйнацію сітківки ока. Ці-

каво, якби на цій ковбасі було б великими літерами написано: «Небезпечно для астматиків», її б хтось купив? Навряд чи. Хто ж у нас ходитиме по магазину з папірцем, виписуючи усі шкідливі домішки з оборток товарів, потім вдома, звіряти по таблиці, які з продуктів особливо шкідливі, і лише потім купуватиме? Звичайно, ніхто. А, виходить, дарма. Тоді б ви знали, що домішка Е322, яка міститься у багатьох шоколадних цукерках, може викликати захворювання шлункового тракту, а Е211 — появу злоякісних пухлин. Але лідером шкідливого хіт-параду продуктів я б назвала лимонад. Один з них містив Е102 (провокує розвиток алергії, шкідливий для астматиків), Е104, барвник Е131 (викликає злоякісні пухлини), Е211, про який я вже згадувала, а також стабілізатор Е414.

Між здоров'ям і зручністю

Що у цій ситуації можна порадити? Єдиний вихід — якомога більше готувати самим і якнайменше купувати готових продуктів. Так, майонез чи хрін, приготовані вами, точно не міститимуть жодних «Е». Лимонади на святковому столі можна успішно замінити узварами та компотами. Замість ковбаси — відбивні, котлети, шніцелі чи холодець (кому що до вподоби). Принаймні точно знатимете, з чого цю страву приготовано. Звичайно, виключити повністю зі святкового меню консерванти не вдасться, але мінімізувати їх кількість можливо! Звичайно, більше часу доведеться провести біля плити і більше грошей викласти, але, вибираючи між здоров'ям та зручністю, краще вибрати перше.

Галина СОКОЛОВСЬКА.
Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Риба ваша — гроші наші

Щонайменше кілька останніх поколінь у мене в родині мисливців не було. Хіба що батько — але він уперто полює лише на рибу, якій від того зазвичай шкоди небагато. Його стопами пішли й ми зі старшим братом. Але якщо батькові розваги закінчувалися на тому, щоб полякати карасів у річці, то я спробувала зробити з цього прибутковий бізнес.

Років з 15 тому в Південному Бузі, що біля села Кудинка на Хмельниччині, ловилося стільки риби, що її стало б на найфантастичніші оповідки рибалок. Місцеві жителі сповна користувалися дарами природи: рибу та раків цілими мішками вивозили в райцентр, тараньку — аж на Київ, чим непогано заробляли на життя.

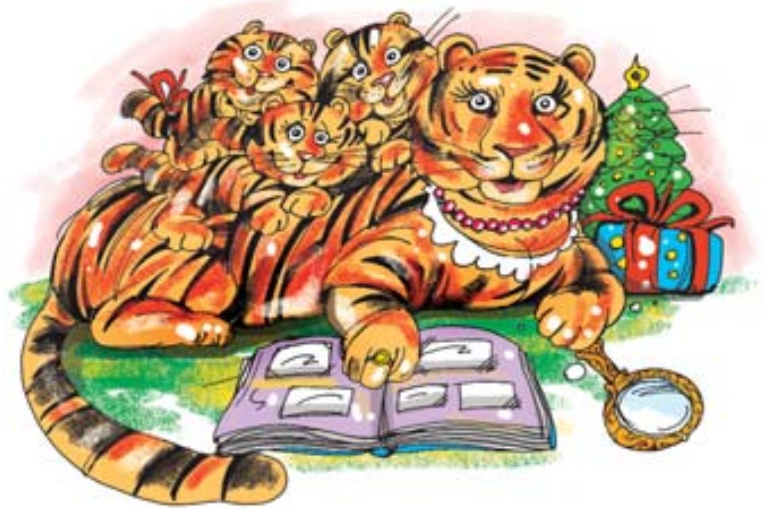
Яким би рибалкою була і я, аби у сім років не вирішила трохи заробити? Але якщо зловити карасика-другого я ще могла, та що з ними робити далі, і гадки не мала. Тож я пішла іншим шляхом і зробила комбінацію, варту пера Ільфа і Петрова. Діалог передається дослівно з розповіді батька. — Тату, налови мені кілька кілограмів риби. — Добре. А що ти з нею робиш? — Я попрошу тітку Марію почистити її. — А далі що? — А далі Діма (мій старший брат, ще той рибалка) засолить її і вивісить на горіщі. — А це тобі навіщо? — Коли вона висохне, у мене буде таранька. — Ну, а стільки тараньки тобі нащо? У нас і так її повно. — Все дуже просто: ти наловиш риби, тітка почистить, Діма засолить та розвісить. А коли приїдемо в Київ, я віддам її мамі, вона продасть, а гроші віддасть мені.

Знову ж таки, зі слів батька, бо перші підприємницькі спроби мені чомусь не запам'яталися, сім'я не пішла на цю аферу, а просто так збагатила мене на кілька карбованців. І лише коли я виросла, дізналася, що у підручниках з управління мій, як тоді здавалося, хитрий маневр назвали «якісно організованим робочим процесом». Тож, може, воно й на краще, що у нашій родині — самі лише тихі мисливці?

Анна БОЙКО.

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Невиправний професіоналізм

Напевне, в усякій роботі є свої казуси, трапляються вони і в журналістській практиці. Ця історія не вигадка: вона з життя. Це яскравий приклад того, яким вагомим може бути газетне слово.

На фініші перебудови у села прийшло лихо: поля заростали бур'янами, пального не вистачало, грошей не було — процвітав бартер. Щоб колективна рілля не гуляла, керівники господарств викручувались, як могли.

І от одного разу вранці до редакції обласної газети зателефонували з найвіддаленішого району: є гарна новина! Мешканці одного з сіл, розуміючи важливість посівної кампанії, молоко з приватних садіб обміняли на солярку, і таким чином було засіяно поля.

Журналіст, узявши інформацію на олівець, рушив у відрядження і свою статтю про подвиг селян побачив уже в газеті. А тут треба сказати, що в ті часи в редакціях комп'ютерів не було: усе робилось на друкарських машинках. Кинувши погляд на закарлюки, віртуозна друкарка слово «солярка» прочитала як «семёрка», а оскільки фільм закінчила на відмінно, «новояз» узяла в лапки.

Досвідчений літературний редактор, зачудувавшись кричущою безграмотністю, «семёрку» закреслив і виправив на «сімку». Черговий по номеру, заступник головного редактора, який терпіти не міг лапок, для «сімки» знайшов більш людяний аналог — «новенький легковик».

Інформація стала бомбою вже наступного ранку. Редакційні телефони розривалися: обурені селяни з віддаленого району вимагали покарати голову. Просили розкритикувати негідника по повній програмі: вони молоко здавали на солярку, а він легковика прикупив! На редакційній планірці стали шукати винних. На жаль, зловмисників не виявилось...

Довідавшись, яким чином солярка перетворилася на новий легковик, обурення людей перейшло в дружній сміх. Широко сміявся і голова. Але цей випадок змусив нас ставитися до газетного слова вимогливіше.

Галина ПОРФИР'ЄВА.

Тільки ледачий кандидат у Президенти не обіцяє забезпечити Україні бебі-бум. Для цього один планує збільшити допомогу на дітей і виплачувати їй до 18 років, інший похваліть працюючих мам і накаже відпускати їх з офісів раніше — на цілу годину, ще двоє порадують молоді родини іпотечними кредитами під казково низькі відсотки... Відомий політик прямо так і сказав: моя мета — 50 мільйонів громадян «ужє в 2020 році»!

«Це те саме, що повторити подвиг Геракла», — коментує заступник проблем тривалості життя й здоров'я населення Інституту демографії й соціології ім. М. В. Птухи НАНУ Олена Палій. Нагадаємо: зараз населення України становить 45 мільйонів 999 тисяч 934 особи (за даними на 1 листопада). І навіть при найоптимістичніших прогнозах у найближчі роки воно скорочуватиметься. «До того ж якщо за 2—3 роки за допомогою певних заходів — пропаганди здорового способу життя, підтримки охорони здоров'я й навіть посилення відповідальності за порушення правил дорожнього руху — можна збільшити середню тривалість життя наших співгромадян, то довести народжуваність до «стахановських» темпів усе одно не вийде. Народження дітей — надто інтимна тема, до того ж цивілізована сімейна політика повинна сприяти появі бажаної для батьків кількості дітей і їхньому вихованню в найсприятливіших умовах, — нагадує експерт. — А нині із цим завданням держава не справляється».

Але Україна — країна парадоксів. У кризовому 2009 році у нас зафіксовано найбільший за всі роки незалежності показник народжуваності. Чи то через проблеми з роботою мами вирішили пересидіти цей період у декретній відпустці, чи то наші співгромадяни зрозуміли, що «кращих часів» для народження чада вони можуть і не дочекатися. За даними Держкомстату, за 10 місяців цього року на світ з'явилося 432 тисячі 361 маля, тоді як за цей само період 2008-го — 425 тисяч 321. Смертність за цей період навпаки скоротилася — з 629 984 осіб за 10 місяців минулого року до 586 854 у нинішньому. Але навіть на тлі такого благополуччя за рік населення країни зменшилося більш ніж на 170 тисяч чоловік. Трагедії в цьому демографі не бачать, адже навіть у найбагатших європейських країнах зберігається схожа тенденція. Але там люди живуть набагато довше й краще...

Жінки перестали відкладати народження дитини «до кращих часів». Бояться, що вони не настануть?

Не випадково прогнози щодо масового повернення наших трудових мігрантів (через скорочення європейського ринку праці й інші наслідки світової фінансово-економічної кризи) не виправдалися. «Навіть втративши за кордоном роботу, гастарбайтери зі стажем волють пересидіти якийсь час там, пошукати інші можливості, а не вертатися на Батьківщину, де вони вже втратили трудові зв'язки й де економічна криза, судячи з усього, закінчиться пізніше, ніж у країнах того ж Євросоюзу, — пояснює заввідділу міграційних досліджень Інституту демографії Олексій Позняк. — За офіційною статистикою, цього року Україна має позитивне міграційне сальдо. Але реальна картина не така оптимістична».

Про те, як виживають українські родини у своїй країні, можна судити за даними соціопитування, проведеного на початку цього року в Києві Державним інститутом розвитку сім'ї та молоді. Говорячи про витрати, майже 64 відсотки респондентів заявили, що змуснені більше заощаджувати, ніж у 2008 році. У першу чергу — на одязі й взутті (55,1 всіх опитаних) і товарах тривалого користування (47,8). На друге місце в переліку скорочених витрат кияни поставили... харчові продукти, виключивши з раціону недешеві м'ясо й молоко. Стати «вегетаріанцями мимоволі» мала намір третина опитаних. «Фактично тільки кожна друга київська родина могла собі дозволити харчуватися так само, як і до початку кризи», — констатує керівник Центру соціально-політичних досліджень Державного інституту розвитку сім'ї та молоді Олексій Белишев.

Межею бідності в січні цього року значна частина киян назвала харчові продукти за рік у середньому подорожчали на 8,8 відсотка (порівняно з жовтнем 2008 року), комунальні тарифи — на 22,3 відсотка, а медпослуги — більш ніж на 30!

Через кризу багато українських пар відклали «сімейне життя» до кращих часів: за даними Держкомстату, за 10 місяців цього року в Україні уклали приблизно на 300 шлюбів менше, ніж минулого. І це незважаючи на те, що 2008-й був високосним — у такі роки кількість бажаних статей на весільний рушник традиційно зменшується.

Економічна ситуація вплинула й на репродуктивні плани. Ще на початку року близько 24 відсотків молодих киян, що перебувають у зареєстрованому або цивільному шлюбі, заявили, що через кризу найближчим часом не планують заводити дітей. А за офіційною статистикою, більшість малят з'являється все-таки у молодих батьків (більше 92 відсотків — у

мам не старше 34 років і 60 відсотків — у 20—29-літніх).

В Інституті демографії НАНУ кажуть, що політика одноразових виплат з появою малюка вплинула на так звані відкладені народження. Приміром, якщо батьки планували завести другу дитину, але поки що не зважувалися, то ці гроші стали ще одним аргументом «за». На думку заввідділу якості демографічних процесів Ірини Курило, така практика стимулювання народжуваності дійсно принесла певні результати. Але подібні заходи діють за принципом «до-за-ефект». І щоб цей ефект закріпити, доведеться переходити від одноразових виплат при народженні дитини до тривалого допомоги родинам з дітьми.

Якщо вірити передвиробничим обіцянкам, то в наступному році народжувати й виховувати нових українців наші жінки будуть у комфорті й достатку. Щоправда, пообіцяти — ще не виконати.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

У неї за плечима більше століття

В оселі, де мешкає 104-річна жителька села Худяки Черкаського району Ганна Трохимівна Калашиник (на знімку), чисто, тепло і затишно. На білих стінах вишиті квітами рушники, у кутку — образи, прикрашені галтованими на полотні узорами.

— Мати весь вік була великою трудівницею і чепурухою, — з повагою говорить про свою ненюку 75-річний син Іван Романович. — Навіть у сто років не сиділа без роботи.

— Тільки запримітять у дворі смітинку, — підтримує невістка довгожительки Ганна Макарівна, — відразу за віника береться. Зараз уже не так. Та й недочувати стала. Слуховий апарат не припав їй до душі — тріщить, шумить. Доживу, каже, вже без нього. Зате розум у баби Ганни гострий і допитливий. Вона любить розповідати своєму онукові Миколі та правнучці Світлані про давнину. Адже добре пам'ятає, як її односельців брали на «австрійський фронт», як «скинули царя» і в село прийшла «совецька власть». Як вона відбирала у хазяїв добро, заганяла людей у колгоспи і вчинила голод...

У сім'ї її батька, доброго господаря Трохима Дрюка, було чотирнадцятеро дітей. Баба Ганна як «Отче наш» називає їхні імена. Семеро синів: Дмитро, Василь, Нестор, Андрій, Іван, Микола, Митрофан та семеро дочок: Параска, Катерина, Настя, Марія, Надія, Олександра і вона, Ганна. Щоправда, четверо з них не дожили до дорослого віку. У 1917-му помер від тифу її батько. Їхня мати, Гапка, зуміла не лише вберегти велике господарство, а й примножити його. Всі ді-

ти вдалися роботящі, тож чималий шмат землі було кому обробляти. Дрюки мали худобу, реманент, добротну хату і кілька клунь.

Бідувати почали, як прийшли комнезамы. Забрали до колгоспу все найкраще важкою працею. Навіть клуні «усуспільнили». А ось корову їм не вдалося на налігачі вивести. Як стіна стала удова Гапка на захист годувальниці. Наче відчувала, що саме ця маленька корівчина, врятує її дітей у страшному 33-

му... До речі, мати баби Ганни теж була довгожителкою, померла на 97-му році життя.

— Часто запитують матір, у чому секрет її довголіття і здоров'я, — продовжує Іван Романович. — Адже вона ніколи не хворіла, не лежала у лікарні. На це ненька відповідає, що не знає — на все, мовляв, воля Божа. Все своє життя й зараз вона багато молиться, дякує Господові за свою долю — і за перенесене горе, і за радість. Особисто я думаю, — робить висновок син довгожительки, — що довгий материн вік і від Бога, й від її характеру. Вона завжди була скромною і смиренною. Ніколи ні з ким не сварилася. Нікого не судила. Нікому не заздрила, а лише щиро, від усієї своєї доброї душі, бажала людям добра і щастя.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Фото автора.

Р. С. Баба Ганна дуже рада гостям, котрі навідується до її затишної світлиці. Однак через погіршення слуху спілкуватися з ними стає дедалі важче. Можливо, знайдеться все-таки благодійник, котрий візьме та й подарує Ганні Трохимівні на 105-й її Новий рік сучасний якісний слуховий апарат? Адреса — в авторській публікації.

2010-й —

АСТРОПРОГНОЗ

Рік 2010-й проходить під управлінням Сонця — єдиної в нашій планетарній системі зірки. Без його тепла, без його енергетики не було б життя на нашій планеті. Тому і в астрології Сонце відповідає за тіло, життєві сили, відродження людини й усього створеного. Воно визначає характер людини та її здібності. Сприяє керівникам, правителям та урядам, виконавчим законодавчим органам.

Сонце управляє стихією Вогню, зодіакальним знаком Лева.

Кольори — золотавий, жовтогарячий, глибокий жовтий, пурпурний.

Метал року — золото.

Мінерали, дорожочинні камені — діамант, карбункул, карнеол, тигрове око, рубін, яшма, гіацинт, сердолик.

Хобі року — доброчинність, театри, видовища, ігри, ралі, водні та колективні види спорту.

Сонце представляє особистість, его, волю, лідерство, успіх, чоловіче начало.

Життєві принципи — авторитет, пост, ранг, титул, гордість, марнославство, амбіції, самовпевненість, авторитарність.

Анатомія — серце, верхня частина спини, ребра.

Головна чеснота — надія.

Порок — зарозумілість, марнославство.

Рік схиляється до активності в політичній і суспільній діяльності, кар'єризму, розрахунку та авторитаризму. Зростає роль адміністративних структур, особливо консервативних. А от реалізація свого еґо — Я — залежить від натиску, набутих навичок і підтримки начальства або хоча б депутата.

Рік гарний для закладання саду, облаштування на новому місці, будівництва чогось капітального. Зберете непоганий врожай «сонячних» рослин і плодів: помідорів, цибулі, часнику (зелень), суниці, соняшнику, гарбузів, апельсинів, винограду, яблук, волоського горіха, шавлю, грибів-лисичок. Заготовляйте консерви й варення — будуть довго зберігатися.

Рік обіцяє стійку, суху, спекотну, без тенденцій до різких змін погоду. Весна без різких коливань температур із плавним наростанням тепла. Літо спекотне, можна сказати, пекуче й сухе. А от осінь — рання й мокра.

Початок року, хоча й припадає на період між двома затемненнями, не передвіщає негед. До 10 березня все повинно працювати на завершення раніше початого. Але до середини квітня затуманиться. З 25.04. по 13.11 Земля опиниться в зоні досить дисгармонійних космічних впливів. На політичній арені знову може заштормити. А в період з 20 травня по 1 жовтня може з'явитися відчуження, різка активізація агресивних та екстремістських сил, особливо в районі чисел: 23.05, 25.07, 16.08, 20.09.

У політичному житті країни ймовірно раптові несподіванки: обвинувачення, осуд. Оскільки тут втрутається «важкі» планети, такі як Юпітер. На політичній арені — то місяць битв, конфронтацій, демонстрацій і мітингів, а то місяць примирень, пошуку компромісів, нової співдружності. Різко змінюватиметься роль і відповідальність керівників усіх рангів. Під загрозою можуть опинитися національні багатства й залишки досягнень. Негативні тенденції — на зразок «правий лише Я» — створять нову хвилю войовничого протистояння, особливо у верхніх ешелонах влади. Активізуються пошуки ворогів.

Порятунок потопаючого — справа суто особиста: актуальна саме цього року. Тільки ваші праця, вміння й досвід — запорука успіху. І будьте впевнені у своїх силах. Рік найбільш сприятливий для адвокатів, ювелірів, лікарів, місіонерів, творчих працівників науки, культури, журналістики. Досить активно виявлять себе або опиняються у сфері уваги виробництва предметів споживання, переробки сільськогосподарської

продукції, все, пов'язане із забезпеченням дітей та освітою, з культурно-масовими розвагами й театрами. Погано буде рибництву, суднобудуванню та сільському господарству. Тому важко доведеться цього року коренеплодам і рослинам з пізніми строками дозрівання. Не вистачатиме волог.

Прогноз за знаками Зодіаку

Овен

Головне завдання року — не претендувати на роль лідера-командира й не роздмухувати чвари. Партнери й так дивитимуться на вас криво, а часом і заздрісно. Новий бізнес-проект краще почати не раніше 7 березня. І не плутайте романтичні пригоди із сердечними захопленнями. Середина року обіцяє проблемні шаста й подорожі.

Телець

Рік потребуватиме професійної спритності й точності. У другій його половині відчуєте потужний пресинг обставин, начальства або податкових служб. Тому запасіться терпінням, ліками й відчайтеся творчості на лоні природи. Потрібно буде виконати важкі зобов'язання й тому ви маєте стежити за своїм здоров'ям.

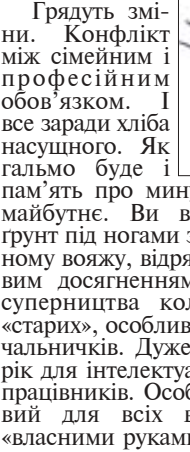

Близнюки

Рік здається вам складним, але ви потрапите на родюче «пасовище» у професійних справах. Практична кмітливість, твереза спостережливість і ділова хватка послужать вам гарною службою. Благі справи ведуть до впливового становища, зростання авторитету. Визначившись із конкретними завданнями, ви легко відшукаєте заступників і спонсорів. Наступний рік надасть вам рідкісні й незвичайні можливості за навчання «вищою пілотажу» або іншої корисної спеціалізації, а також змусить виявити свої кращі якості, блиснуть знаннями й вміннями, розкрити скарбниці душі.

Рак

Грядуть зміни. Конфлікт між сімейним і професійним обов'язком. І все заради хліба насущного. Як гальмо буде і пам'ять про минуле, і думи про майбутнє. Ви відчуєте міцний ґрунт під ногами завдяки зарубіжному вояжу, відрядженню, науковим досягненням. Остерігайтеся суперництва колег і заздрості «старих», особливо маленьких начальничків. Дуже перспективний рік для інтелектуальних і творчих працівників. Особливо сприятливий для всіх видів творчості «власними руками».

Лев

Чудовий рік може скласти-ся у вас. Сонце (ваш природний заступник) командуватиме парадом обставин, звисно, з найбільшим зиском для вас. І Марс більш ніж активно наповнюватиме вас своєю енергети-

З НОВИМ РОКОМ! рік Сонця

кою з 1 січня по 7 червня — нап'ям (перебуває в знаку), а потім по 14 вересня — через сприятливі аспекти. Пригод не уникнути.

Діва

Головне не промахнутися з діловими партнерами. Вибірайте професію не за престижем, а до снаги, партнерів не за капіталами або «прикидом», а за рівністю умов. Молоді люди мають шанс зустріти пару, а пари — обзавестися своїм кутком і господарством, серйозно стати на ноги.

Терези

Період випробувань домашнім ремонтом, підвищеними витратами на облаштування. Також має бути перевірка загартованості вашого духу й уміння відокремлювати зерно від полов. Дуже допоможуть ваші віртуозна дипломатичність і скрупульозність. Значні зміни будуть пов'язані зі службовою й професійною діяльністю. Тільки не треба брати на себе чужу відповідальність і підвищені зобов'язання.

Скорпіон

Багаті дарунки фортуни варто очікувати на творчій ниві, в коханні. Й акуратніше з податками й дотриманням законності, особливо із серпня. Як ніколи актуальним стане вміння чиношанування або роботи за лаштунками. Успішні будуть справи, пов'язані з біржею, внесками, вихованням, мистецтвом, сферою розваг. Досягнення в мистецтві, спорті.

Стрілець

Мабуть, це буде непоганий рік, багато чого виходитиме. Але якщо спрага пригод й амбітні проекти не закрутять голову, ви зможете адаптуватися й зберете врожай. Сподівання почнуть набувати форму плану. Щоправда, це може породити страх, придушити ініціативу, а це зовсім не потрібно. У вас нині чудові можливості продемонструвати досвід і знання — грамотно і розумно налаштувати колективний камертон на свій лад. Прокиньтесь дар уміння переконувати. А зміцнить становище інтуїтивне відчуття справедливості й відповідальності, та й нові знайомства допоможуть, особливо із впливовими громадськими діячами.

Козеріг

Звичайно, вам доведеться трохи балансувати між внутрішніми й зовнішніми партнерами або між роботою й любовними захопленнями. Але в кожному разі у вас період початку збирання врожаю й реалізації вражаючих проектів. Але справа вартує свічок, ви це заробили наполегливою працею і скрупульозною підготовкою.

Водолій

Підвищений амбіції, прагнення до поваги й професійного успіху — цілком обґрунтовані, але не повинні стати самоціллю. А загалом ваші життєві орієнтири будуть націлені на істотне збагачення й поліпшення матеріального становища. Але не поспішайте хоча б до 10 березня, тому що компаньйони ведуть подвійну гру. Грандіозний стрибок у багатообіцяюче майбутнє ви можете зробити в духовній сфері. А спів-

авторство, письменство нададуть зростання популярності.

Риби

Не позичайте. Будь-які зобов'язання призводять до кабали. Ваш підвищений самоконтроль і стриманість у стосунках, страх повторити помилки не дадуть змогу завжди бути на висоті. Але це не перешкода в діловій сфері. Тільки не звертайте особливої уваги на критику та криві погляди сусідів.

Рік Білого (металевого) Тигра (барса)

Символом 2010 року, що настає, за східним календарем (о 4-й год. 52 хв. 14 лютого за Києвом) стане Білий Тигр.

Рік єдності й боротьби проти-лежностей. Але не Тигра з Тигром. Тому цей рік буде не зовсім спокійний. Варто бути обачним та уважним, особливо до змін у житті. У політичних відносинах — час, сприятливий для змін і дій, які не змусять на себе чекати. Несподівана розв'язка, аж до революції.

Стихія року — метал. Кажучи про здоров'я, хочу згадати, що з цієї стихії пов'язані проблеми з товстою кишкою й легенями. І білий колір має допомогти видужанню й під час хвороби, й у період реабілітації.

Звірі в роки Тигра

Пацюк — весь рік самі занепокоєння, пригоди й несподіванки. Будь-які зміни не на вашу користь. Повна відсутність відчуття безпеки може призвести до перевтоми.

Бик — відчуваючи загрозу, буде неспокійним, розгніваним і тому дуже небезпечним. Своім пасовищем він нікому не поступиться, виростить гідний врожай, але нових наділів не придбає.

Тигр — у свій рік може робити, що душі завгодно. У всіх напрямках зелене світло, успіх і заступництво, тому беріться за великі справи.

Кіт — звісно, заступник допомагає, але зміни турбують, порушують спокійний, сімейний спосіб життя. Але це не перешкода для реалізації планів та активної діяльності. Адже господарює родина котяча натура, хоча й дуже велика.

Дракон — час сіяти. У вас із Тигром зовсім різні сфери діяльності й ви один одному не перешкода. А за збігу обставин ви навіть можете бути представлені до нагород.

Змія — все це так утомлює, що важко знайти тихе, вологе містечко. Та й украсти майже нема чого. Весь рік самі уроки й домашні завдання. Щоправда, якщо ви удад, то кролики завжди до ваших послуг.

Кінь — улаштує розбір польотів і, зрештою, скористається з нагоди, щоб порвати з обтяжуючими зв'язками. Весь рік зміни, переломи й перестановки.

Коза — дуже стурбована, всі зайняті глобальними змінами й перебудовою світу, а про неї просто забули. Сумно й майже нудно.

Маєпа — проживе рік як свідок або глядач. У неї апатія й відчуття марності дій, суєта заради суєти.

Півень — важко, а часом і неприємно добувати хліб насущний. Суворий рік, перебіни і зміни лише на скруту.

Собака — ви у своїй стихії. Ура! Можна досхочу погратися. Ну а найдостойнішим випадом можливості для самопожертви. Головне — буде щасливі.

Свиня — потрясіння і зміни якось пропустить повз себе. Великодушно і спокійно буде тишитися своїми турботами й увесь рік не зустріне гідних конкурентів.

Володимир БОНДАРЕНКО, астролог Українського центру духовної культури товариства «Знання».

Мал. Миколи КАПУСТИ.

МИСЛИВСЬКІ УСМІШКИ

Усім «летать», усім «летать охота»...

Донедавна я не міг відрізнити мисливство від полювання, тому пропозиція постріляти нагадувала шклярство, де своєрідним шиком вважалося постріляти цигарок. Але не цього разу. По-перше, мені запропонували постріляти качок... на озері мера одного з обласних (прізвища не називатиму). По-друге, не хто-небудь, а племянник, який мало того, що підробляв на егерській службі, так ще й вихвалявся, що ночувати будемо на приватизованому ним острові. І я поїхав... за контрастами.

Моторні човни на кшталт того, в який ми з годину завантажували зброю, спінінги, ящики, тюки й бідони з провіантом, військові скатки й муляжі підсадних качок, ще якісь дрібниці, я вже бачив у американських фільмах. Але щоб так стрімко летіти плесом Дніпра, переляканим нашою присутністю, то це було вперше. Я вже так любив свого племянника, що й не дослухався, як під ревіння двигунів він горлопанив: «А мене летать, а мене летать охота...».

Перетинаючи річкові заплави з величезними масивами очерету, піщаними берегами й мальовничими ландшафтами, я впевнився, що саме такий на вигляд земний рай. Тільки-но крилатий човен сповільнював хід, це означало, що треба придивитися або ліворуч або праворуч. Гарнесенька мазанка, підперезана сільським ґтином, на якому є береги — то вточина відомого олігарха в еміграції. Міцний зруб з довгими вимостками для рибальства — місце для відпочинку знаного чиновника. Вже скоро я переконався, що облаштуваності земного раю комунальний сектор може навіть позаздрити. А коли над головою прогучав бджолою гелікоптер, мені пригадалося російське кіно про особливості першого полювання. І цей спогад переслідував мене упродовж усього часу, як дим незатухаючого на острові багаття.

Наш острівцев мало того, що був не безлюдний, він виявився ще й транзитний. Поясв'ячас хтось причалював, бо сезон полювання розпочинався з шостої години ранку, і багатьом хотілося перед тим потеревенити з егерем. Автономне освітлення перетворило острів на маяк серед плавнів, повз який проїхати було неможливо: з води всі потрапляли за стіл, який називали поляною. Усіх, хто відвідав нас тієї ночі, й не перелічити, а запам'ятався найбільше... папуга на ім'я Октан якогось місцевого продавця бензину. Октан дуже любив сидіти поруч із муляжами качок і демонструвати свій командний голос. Його фраза «Тихо сиди!» завжди проходила на «біс», а коли він її повторював над шойно впольованою тушкою качки, це доводило мисливців до істерики. Зрештою, вранці я вже не сумнівався, що на острові головна радість — від спілкування. Радість від нього там одержують і люди, і папуги, і... дерева. І хоча я не вчора народився, для мене то була, справді, ніч великих відкриттів. Кого не спантеличить барабанный дріб, який вибивали, ніби дощ, комахами проти зоряного неба? Або піднятий наприкінці літа мисливцями тост «З новим роком!» (з відкриттям сезону полювання). Або привезене бозна-звідки за лічений час м'ясо дикого кабана, яке я почастував уперше, — відпочивайте качки!

Я вперше побачив силу-силенну качок. Було, вони злітали зграями з очерету, налякані раптовою появою човна, і племінник поцілював їх на ходу. А, було, ми вичікували в очереті на те, коли вони підлетять до підсаджених на плесо води муляжів — і тоді наважиться вистріляти і я. Не влучив, чим раз дуже втішений. Бо о тій порі я влучив у щось набагато важливіше. Недарма дорогою додому раптом почав і сам наспівувати: «А мене летать, а мене летать охота...».

Сергій ВЛАД.

Китайська мудрість: новонароджене теля й тигрів не боїться

Сьогодні в Україні сніг, на півночі й заході заметілі, мокрий сніг, на півдні й Закарпатті з дощем. Ожеледь, налипання мокрого снігу. На дорогах ожеледиця. Вітер південно-західний, північно-західний, 7—12 м/с, місцями пориви 15—22 м/с, у Криму й Приазов'ї часом 25 м/с. Коливання температури від 5 градусів тепла до 6 морозу, на крайньому півдні 7—15 тепла.

■ **1834.** У Петербурзі відкрито першу в країні дитячу лікарню. ■ **1869.** Народився французький художник Анрі Матісс. ■ **1914.** Викрадену «Мону Лізу» («Джоконду») повернуто до Лувру. ■ **1923.** Уперше в світі по радіо прозвучав новорічний бій курантів — це був лондонський Біг Бен. ■ **1943.** Житомир визволено від німецько-фашистської окупації. ■ **1956.** Помер англійський письменник Алан Мілн, який придумав дітям Вінні-Пуха. ■ **1970.** Засновано літературну премію ім. Лесі Українки.

Можна знайти спільну мову з будь-яким хижаком, крім... дружини

Про те, що наступний 2010-й — рік Тигра, ми чули не раз. Знаємо вже, і як його зустрічати, й чим його «пригощати». Та тільки, що це за звір такий чотирилапий? Спробуємо розібратися. Уроки зоології не пройшли даремно: ми знаємо, що тигр — це хижак сімейства котячих, один із представників роду пантер. Чули й про його феноменальні здібності — бачити в п'яті у шість разів краще, ніж людина, використовувати у своїй «секретній зброї» (рику) інфразвуки, які паралізують жертву. Водночас прилавки наших крамниць заповнили плюшеві тигри всіх кольорів, мастей і розмірів. Поеднує їх одне: добрий погляд і ласкава посмішка. Чи буде таким само добрим рік прийдешній? Чи можна й чи варто довіряти цьому «великому кошеняті»?

Щоб відповісти на ці запитання, без експерта не обійтися. Про те, кого б нам запитати, ми, зізнаємося, думали недовго. Адже тільки він знає про тигрів більше, ніж самі хижаки. Людина, котра понад 45 років виступає на арені цирку як в Україні, так і по всьому світу. Він, через чий руки пройшло більш як 150 «нявкаючих» хижаків. До того ж багато хто стверджує, що зовні він на них навіть схожий або — вони на нього, але це вже не так важливо... Йдеться, звісно ж, про народного артиста СРСР і України, художнього керівника й директора Національного цирку України Володимира Шевченка.

Хоча, як зізнався сам Володимир Дмитрович, у гороскопи та подібні прикмети він не вірить. І як наступний рік пройде, жодного уявлення не має. Але своїми знаннями про хвостатих хижаків все-таки поділився. Як з'ясувалося, особливо теплих і любовних слів про живий символ майбутнього року ні в нього, ні в його дружини, народної артистки СРСР і України Людмили Шевченко, не знайшлося.

— Тигри — це боягузливі, злостиві, хитрі й підступні створіння, — в один голос стверджує подружжя всесвітньо відомих дресирувальників.

Більше того, мовляв, поняття «дружба» для них не існує.

— Леви, приміром, у саванах живуть прайдами. У них у крові — бути одне за одного горою. У тигрів подібного немає. Вони ніколи не прийдуть на допомогу до своїх родичів. Індивідуалісти, завжди ходять окремо, — каже В. Шевченко.

— Не індивідуалісти, а егоїсти. Причому, рідкої породи, — уточнює Людмила Шевченко.

Приручити тигра — марна справа

Запитання про те, чи можна приручити тигра, дресирувальни-

ків об'єднало. Відповідь, одностороння — ні-защо й ніколи!!!

— Це марна справа, — вважає В. Шевченко. — Інстинкт звіра нікуди не подінеться. І він може прокинутися в будь-який момент, коли ти зовсім не чекаєш. Просто, як у пісні: «Любовь нечаянно нагрянет, когда ее совсем не ждешь». Одне слово, прорахувати й передбачити, як тигр поводитиметься в якійсь ситуації, неможливо.

— Хоча трапляються й винятки. У будь-якого дресирувальника, коли йому, щоправда, дуже пощастить, бувають і «ручні тигри». У нас було кілька таких. Їх люди виходували із самого дитинства, і вони нас слухалися беззаперечно. Але це, ще раз повторюся, велика рідкість, — стверджує Людмила Олексіївна.

Але ж якось вам удалося знайти до них підхід, змусити підкорятися вашій волі? — запитуємо ми.

— Це — роки тренувань і майстерність. У мене було більш як 150 хижаків (левів і тигрів), і в кожного свій характер. До кожного вироблявся індивідуальний підхід, шукався спеціальний ключик, — каже Володимир Шевченко.

— І що, з усіма хижакими вдалося знайти, як-то кажуть, спільну мову?

— З усіма, крім дружини, — сміється легендарний дресирувальник.

От, щоправда, довіряти своїм хвостатим «колегам» Володимир Дмитрович так і не навчився:

— Я нікому не довіряю, навіть своєму собаці. А тиграм тим більше. Цього просто не можна робити. Як би сказати точніше: це смертельно небезпечно.

— Так, вони можуть бути нормальними, а потім як щось на них находити. За роки нашої роботи ми вже навчилися читати їхні задуми за поглядами. От він сидить, а потім, наче іскра

якась мигне. Отже, все. Треба бути наготові, — підтверджує Л. Шевченко.

Люблять тигри й сюрпризи підносити. Наприклад, побитися з кимсь просто під час виступу. Для них, мовляв, ніхто й ніщо — не закон. Діставалося й Володимирові Шевченку від своїх «улюбленців».

— Так, бувало й таке. Але в нас паритет: вони — мені, а я — їм, — посміхається приборкувач.

Але, хоч би як було складно виховувати тигрів, все-таки працювати з ними легше й приємніше, ніж із людьми, стверджує дресирувальник. Ці хоча б не вміють брехати й скаржитися.

Але от моду заводити вдома подібних вихованців відомі приборкувачі, м'яко кажучи, не розуміють.

— Це не мода, а цілковита маячня. До цього питання в мене є яскравий приклад із життя. Може, пам'ятаєте, був такий Лев Берберов. У нього в квартирі жив лев Кінг. До речі, той, котрий знімався у фільмі «Неймовірні пригоди італійців у Росії». Незабаром і цього господареві здалося мало, так він ще завів і пума. Що в результаті? Одного разу лев накинувся на господиню, скальпував її, а її 14-літнього сина просто розтерзав. Урятувалася тільки дочка, яка затрималася в школі. Тож послухайте мене, тримати лева, тигра або тому подібних хижаків удома — дурість. І більшість подібних історій закінчуються погано.

Між тим, усього усьому, тигри й любити вміють. Нерідко у вихованців Шевченко трапляються й «службові романи».

— У нас зараз є закохана парочка. Один лев просто не тямить-

ся від тигриці. Це треба бачити, як вони сидять, грають очима й просто мліють одне від одного.

Депутати у цирку не потрібні

Але перейдемо від справ амурних до прозаїчніших речей.

— Скажіть, з огляду на всі ваші знання про тигрів, кого з кандидатів у Президенти ви б з ними зрівняли?

— Нікого! — без роздумів відповів Володимир Шевченко. — Політики набагато гірші за тигрів! Ніхто навіть приблизно на них не схожий.

— А хто б із них міг працювати у цирку і ким?

— Знову-таки, абсолютно ніхто. А що їм тут робити? У нас працювати треба, а не в розмовах вправлятися. Просто вийти на арену й говорити — це не мистецтво. Вони нам у цирку не потрібні, — каже Володимир Дмитрович.

— До речі, прикро стає, коли постійно кажуть: «Вам тільки в цирку працювати». До чого таке порівняння? Цирк — це конкретика, праця, трюки, майстерність. А політики наші хіба що в мистецтві пародії могли б себе проявити, і більше ні в чому, — додає Людмила Шевченко.

Ось так! І нічого тут не додаси. А нам із вами залишається тільки сподіватися, що Залізний тигр не проявить на нас свій звіриний інстинкт. І якщо не приборкати хижаків, то хоча б із ним зжитися нам все-таки вдасться. З Новим роком!

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА та УНАН.

Редактор номера Тетяна ПАСОВА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідectво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2010 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Мета-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 Зам. 15932.

Макет, верстка — редакція газети «Голос України» 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:

для довідок — 503-68-72; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

